

II. የታሪክ መጻሕፍት

ትምህርት 6 ኢያሱ

መግቢያ

መጽሐፈ ኢያሱ ስለ እስራኤል ሕዝብና ስለተሰፋይቱ ምድር የሚያትት በእስራኤል ታሪክ ውስጥ ትልቅ ሥፍራ የሚሰጠው መጽሐፍ ነው። በዚህም የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ላይ በሰፀሐፊው ማለትም በሉዊያሱ ማንነት፣ በእስራኤል ሕዝብ፣ በሰባንዓን ምድር፣ እና በተሰካሄዱት ጦርነቶች በአጭሩ ለማየት እንሞክራለን። ከሁሉም በላይ ደግሞ በእስራኤል አዳኝነት፣ ቅን ፈራጅነትና ጋያልነት መጽሐፉ የሚለውን ለመጻሰብ እንሞክራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- በሰመጽሐፈ ኢያሱ ዋና ዓላማ በቂ ግንዛቤ በመጨበጥ ሃገቡን ስሌሶች ማክፈል ይችላል።
- መጽሐፉ በብሉይ ኪዳን ላይ ተመዝግቦ ባለው የእስራኤላውያን ታሪክ ውስጥ ያለውን ሥፍራ ይረዳል።
- እግዚአብሔር የሰጠውን የተስፋ ቃል እንደሚጠብቅና የተስፋ ቃሉን ለማስጨበጥ የሚያስፈልገውን ዕርዳታ ሁሉ እንደሚሰጥ በመረዳት በሕይወቱ ከበፊቱ በተሻለ መሰጠት በእግዚአብሔር ይታመናል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- ፀሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
 - የመጽሐፍ ርዕስ
 - ኢያሱ
 - የሕይወቱና የእገልግሎቱ ጅማራ
 - የሙሴ ረዳት

- የሙሴ ምትክ
- ሕይወቱ
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት
- የምድሪቷ አጭር ታሪክ
- መጽሐፉ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያለው ሥፍራ።

የመጽሐፉ ቁልፍ ጥቅሶች

ኢያሱ 11+23፣ 21+43-45 (እንደዚሁም ኢያሱ 1+11)

ዋና ዋና ገጹ ባሕርያት

ኢያሱ፣ ረዓብ፣ አክዓን፣ ፊንሐስ፣ እና አልዓዛር

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች (በታዎች)

- ሰጢም 1+1-18
- የዮርዳኖስ ወንዝ 2+1-4+24
- ጌልገላ 5+1-15
- ኢያሪኮ 6+27
- ጋይ 7+1-8+19
- የገሪዛን እና የኤባል ተራሮች 8+30-5
- ገባኦን 9+1-27
- የኤሱን ሸለቆ 10+1-43
- አሶር 11+1-23
- ሴሉ 18+1-19+51
- ሴኬም 24+1-33

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ትምህርት 11
- «የታሪካዊ መጻሕፍት መግቢያ» የሚለውን ከገጽ 89-128
- የብሉይ ኪዳን አስሳ ከገጽ 37-43
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ ውስጥ በተሰጠው የመጽሐፉ አስተዋጽኦ ላይ በመመርኮዝ መጽሐፈ ኢየሱስን በመብሉ በጥንቃቄ አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ ኢየሱስ የአስራኤል ሕዝብ የአንድ የታሪክ ምዕራፍ ታላቅ ፍጻሜ እና የአዳቢ ልምምድ ጅማራ ነው ብለን የምንልበት ምክንያት አሰረዳ።
2. የኢየሱስ መጽሐፍ በአራት ዋና ዋና ክፍሎች ከፋፍሎ ማጥናት እንደሚቻል ተመልክተናል። በእነዚህ አራት ዓባይነት ነጥቦች ላይ ያለህን መረዳት በአጭሩ ግለጽ።
3. በመጽሐፈ ኢየሱስ ታሪክ ውስጥ የከንዓን ምድር ቁልፍ ሚና ይጫወታል የምንልበት ምክንያት ምንድነው?
4. በጥናት መመሪያው ከተጠቀሱት ቁልፍ ስዎች ውስጥ ሁለቱን በመምረጥ ስለሕይወታቸውና ስለአገልግሎታቸው አጠር ያለ ማብራሪያ ስጥ።
5. በጥናት መመሪያው ከተጠቀሱት ቁልፍ ሥፍራዎች ውስጥ አራቱን በመምረጥ በሥፍራዎቹ ላይ ስለተከናወኑት ነገሮች ማብራሪያ ስጥ።

የመመዘኛ ፈተና

1. ኢየሱስ 5+13-15ን በጥንቃቄ አንብብ። ከዚህ ክፍል ውስጥ በመጽሐፈ ኢየሱስ ስለተካሄዱት ጦርነቶች ምን ትማራለህ?
2. ከግብጽ ምድር ውስጥ ከወጡት በመቶ ሺዎች ከሚቆጠሩት ሕዝቦች መካከል ኢየሱስና ካሌብ ብቻ ወደ ተስፋይቱ ምድር መግባታቸው ለአገተ ምን ትርጉም ይሰጥሃል?

የጥያቄዎች መልስ

1. መጽሐፈ ኢየሱስ ከንዓንን ለመያዝ የተደረጉትን ውጊያዎችና የአስራኤል ነገዶች የርስት ክፍፍል ታሪክ የሚዘግብ ስለሆነ በተጨማሪም ከ40 ዓመታት የምድረበዳ ጉዞ በኋላ ስመጀመሪያ ጊዜ በአንድ ሥፍራ ተቀምጠው የምድሪቱን ፍሬ መብላት የጀመሩበት ጊዜ ነበር። (ለተጨማሪ ሃሳብ ገጽ 1 ላይ ተመልከት)
2. . ወደምድሪቷ መግባት የጦርነት ዝግጅት 1+1-5
 - ምድሪቷን ለመውረስ የሚደረግ ጦርነት ጦርነትና ድሉ 6+1-12
 - ምድሪቷን መከፋፈልና መውረስ የርስቱ መወረስ 13+1-21
 - በምድሪቷ ውስጥ መኖር መጀመር መቀደስ (መስየት) 22+10-24+33 (ለተጨማሪ ሃሳብ ገጽ 5፣ 6 ላይ ተመልከት)
3. ምድሪቷ ለአስራኤል ሕዝብ ርስት እንድትሆን በተሰፋ ቃሉ መሠረት የተሰጠች፣ አስተዳዋም እግዚአብሔር ለአስራኤል አባቶች ተሰፋ የገባላቸው ምድር ስለሆነች ነው (ዘፍጥ. 12+7፣ 15+18-21፣ ኢያ. 1+6)።
4. የግል መልስ ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።
5. የግል መልስ ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

ትምህርት 7 መሳፍንት

መግቢያ

በመጽሐፉ አስራኤላውያን ደጋግመው እግዚአብሔርን ሲበደሉና እግዚአብሔርም በቅን ፈራጅነቱ በመቅጣትና መልሶ ምሕረት በማድረግ በተለያዩ መሳፍንት እጅ ሲታደጋቸው እንመለከታለን። መጽሐፈ መሳፍንት የእግዚአብሔርን መሐሪነትና ቤዛነት በግልጽ የምናይበት መጽሐፍ ነው። በነስሐ የሚመለሱትን የሕዝቦችን ሕይወት በማደስ በላምንና ዕረፍትን ይሰጣል። በአንጻሩም ደግሞ ቃል ኪዳንን በማይጠብቁት ላይ ቁጣውን ያመጣል ለጠላቶቻቸውም አሳልፎ ይሰጣቸዋል። በመሆኑም አስራኤላውያን እግዚአብሔር ከጠላቶቻቸው ተጽዕኖ ነጻ እንዲያወጧቸው በሾማቸውና ባስነሳቸው መሳፍንት መሪነት ሥር የቃል ኪዳን ቃል መጠበቅ እንዳልቻሉና በተደጋጋሚ እንደበደሉ እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- የመጽሐፈ መሳፍንትን ዋና ይዘትና ዓላማ በማግኘት በሕይወቱና በእንልግሎቱ ሁሉ በተሻለ ሁኔታ እግዚአብሔርን መፍራት ይሰማመዳል።
- እግዚአብሔር መሰራት ሲፈልግ በሰው ማንነትና ብርታት ላይ ሳይሆን በራሱ ኃይል ብቻ በመተማመን በደካሞች ውስጥ አልፎ ታላላቅ ሥራዎችን እንደሚሠራ ስለሚገነዘብ ከመቼውም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ራሱን ለእግዚአብሔር ሥራ ዝግጁ ያደርጋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- የመጽሐፉ ፀሐፊና የተጻፈበት ዘመን
- የመጽሐፉ አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት
- የመጽሐፉ ዋና ዓላማ
- መደምደሚያ

ቁልፍ ጥቅስ

17+6 «በዚያም ዘመን በእስራኤል ዘንድ ንጉሥ አልነበረም፤ ሰውም ሁሉ በፊቱ መልካም መስሎ የታየውን ያደርግ ነበር።»

ዋና ዋና ገጽ ባሕርያት

• ጉቶልያ	• አቢሜሌክ
• ናያድ	• ዮፍታሄ
• ዲቦራ	• ሳምሶን
• ጌዴዎን	• ደሊላ

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች

• በኪም 1+1-3+11	• የሶፊት ሸለቆ 15+1-16+20
• ኢያሪኮ 3+12-31	• ጋዛ 16+21-31
• አሶር 4+1-5+31	• ተራራማው የኤፍሬም እገር 17+1-13
• የሞሬ ኮረብታ 6+1-7+25	• ጻን 18+1-37
• ሴኬም 8+28-9+57	• ጊብዓ 19+1-30
• የአሞን ምድር 10+1-12+15	• ምጽጳ 20+1-21+25
• ተምና 13+1-14+20	

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን አበሳ ክፍል 44-48
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ትምህርት 12 ክፍል 129-160
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ ውስጥ መጽሐፈ መሳፍንትን በሙሉ አንብብ::

የጥናት ጥያቄዎች

1. የመጽሐፈ መሳፍንት ዋና ዓላማና ይዘት ምንድን ነው ትላለህ?
2. መሳፍንት 21+25 በጥንቃቄ አንብብ:: ከዚህ ክፍል ውስጥ የምታገኘው መልዕክት ምንድን ነው? ጥቅሱ የመጽሐፈ መሳፍንትን ዋና ዓላማ ከማወቅ ረገድ እንዴት ሊረዳህ ይችላል?
3. በመጽሐፈ መሳፍንት ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ አሠራር ምን ይመስላል?
4. በጥናት መመሪያው ከተሰጡት ቁልፍ ሰዎች ውስጥ ሦስቱን በመምረጥ ከሕይወታቸውና ከአገልግሎታቸው ለራስህ የምታገኘውን ትምህርት ካለ በዝርዝር አስረዳ::
5. በጥናት መመሪያው ከቀረቡት ቁልፍ ሥፍራዎች ውስጥ አምስቱን በመምረጥ በሥፍራዎቹ ላይ የተፈጸሙትን ዓበይት ክንውኖች በአጭሩ ግለጽ::

የመመዘኛ ፈተና

1. በመጽሐፉ ውስጥ እንዳየነው እግዚአብሔር የተጠቀመባቸው መሳፍንት እንደማናቸውም ሰው ደካሞች ነበሩ:: እግዚአብሔር በደካሞች የሚጠቀመው ለምን ይመስልሃል?
2. በመጽሐፉ ውስጥ ከቀረበው ታሪክ ውስጥ የሳምሶንንና የጌዴዎንን ሕይወት አነጻጽር:: ከዚህ ምን ትማራለህ?
3. በአዲስ ኪዳን ዘመን ላይ የክርስቲያኑ ውጊያ ከማን ጋር ነው? እንዴት ይከናወናል?

የጥያቄዎች መልስ

1. መልስህን ከጥናት መመሪያው መግቢያ እና ከማስታወሻው ጋር አስተያየው::
2. የእግዚአብሔር መንፈስ በሰዎች አልፎ ታላላቅ ሥራዎችን ሠርቷል:: የተነሱት መሳፍንት እንደማናቸውም ሰው ደካሞች ሆነው እያሉ ነገር ግን በመንፈስ ቅዱስ ጋይል ተሞልተው ታላላቅ ውጊያዎችን አድርገዋል! መርተዋል ሕዝቡን እስተዳድረዋል! (ፈርደዋል) ጠላቶቻቸውንም ድል ነበተዋል:: የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት (መሳ. 3+10፣ 6+34፣ 11+29፣ 13+25፣ 14+6፣ 19፣ 15+14)::
3. የግል መልስ
4. የግል መልስ

ትምህርት 7 - ሩት

መግቢያ

መጽሐፈ ሩት በዘመነ መሳፍንት ውስጥ ስለነበረው እግዚአብሔርን የሚፈራ እንደ ቤተሰብ የሚያወራ የታሪክ መጽሐፍ ነው።

መጽሐፉ ስለ ሩት፣ ኑሃሚንና ቦሌዝ ጽናት ያትታል። እነዚህ ሰዎች በዙሪያቸው በነበረው የሰዎች ውድቀትና ጥፋት ሳይወናበዱ ልባቸውን ጠብቀው አካሄዳቸውን ከእግዚአብሔር ጋር ያደረጉ ሰዎች ነበሩ። መጽሐፈ ሩት ለዘመኑ ክርስቲያን ትልቅ መልዕክት አለው። ዓመጸና እርኩስት በበዛበት ዘመንና ሰው እግዚአብሔርን በተወበት ዘመንም እርሱን በሚፈራ ማናቸውም ታናሽ ሰው ውስጥ እልፎ እንደሚሠራ ያሳያል። እንደዚሁም እግዚአብሔር ወደፊት ስለሚመጣው ስለመሲሁ የትውልድ ሐረግ ቀጣይነት ሲጠነቀቅ እንመለከታለን (ማቴ. 1፡5፣ 6)።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- እግዚአብሔር የሰዎችን እምነት እንደሚያከብር በሰዎችም ዕለታዊ ኑሮ ግድ እንደሚለው መረዳት ይችላል።
- ለሌሎች ስናስብ በእግዚአብሔር አንደምንታሰብ በመረዳት ለሌሎች ማስብን ከመቼውም ጊዜ በበለጠ በሕይወቱ ለመለማመድ ቆርጦ ይነሳል።
- ከማገራምረም ይልቅ እግዚአብሔርን ማመስገን መልካም እንደሆነ ይረዳል። ጌታ በችግሮችም ውስጥ ከገዱን እንደሚገልጽ ይማራል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

መጽሐፈ ሩት

- ጸሐፊው
- የተጻፈበት ዘመን
- ታሪካዊ አቀማመጡ (ዓውድ)
- ቁልፍ ጥቅስ
- ቁልፍ ቦታዎች

- ቁልፍ ቃላት
- ዓላማ
- የመጽሐፉ ልዩ ባሕርይ
- የመጽሐፈ ሩት ዋና ዋና ትምህርቶች

ቁልፍ ጥቅስ

ሩት 1፡16

ዋና ገጸ ባሕርያት

ሩት፣ ኑሃሚንና ቦሌዝ

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች

- ሞአብ
- ቤተልሄም

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን አለሳ ክገጽ 49-51
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 1 ክገጽ 159-169
- ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የመጽሐፈ ሩትን በጥንቃቄ አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የሩት መጽሐፍን ስታጠና ታማኝነት ስለተሞላበት ፍቅር ምን እለተዋልክ?
2. ከሌሎች መልካም ምክርን ስለመቀበል፣ ስለመሰገል፣ ስነሥርዓትንም ስለመጠበቅ ከሩት መጽሐፍ ምን ተማርክ?
3. በሮሜ 8፡28 የተጻፈውን ቃል በሩት መጽሐፍ ውስጥ እንዴት ተገልጿ ታገኘሃለህ?
4. በጥናት መመሪያው በተሰጡት ቁልፍ ሰዎች ላይ ተመርኩዘህ ስለማንነታቸው፣ ሕይወቸውና አገልግሎታቸው የተማርከውን ያህል በእጭሩ እስረዳ።

5. በጥናት መመሪያው በተሰጡት ሁለት ቁልፍ ሥፍራዎች ላይ የተከናወኑትን ዓበይት ክንውኖች በአጭሩ አስቀምጥ።

የመመዘኛ ፈተና

1. የቦሌዝ መቤሻጥ ለክርስቶስ መቤሻጥ ምሳሌ የሚሆነው አንዴት ነው?
2. ሞአባዊቷ ሩት በክርስቶስ የዘር ግንድ ታሪክ ውስጥ ገባች ስንል ምን ማስታወሻ ነው?

ጥያቄዎች መልስ

ኑሐሚን ምንም እንኳን ብትቸገር ሩትን በአገርዋ (ከዘመዶችዋ ጋር) እንድትሆን ስታስብላትና ስትጠነቀቅላት፤ ሩት ከራሰዋ ይልቅ ኑሐሚንን ለመረዳት በማይመች ሁኔታ ውስጥ ቆርጣ ስትወጣ፤ ከታሪኩ ውስጥ የምናየው ፍቅርንና ታማኝነትን የሚገልጽ ተግባር ነው።

ክነሃሚን ሕይወት-መልካም ምክርን መለገሥ፤ ከሩት-መስማትንና መታዘዝን፤ ቀበሌዝ-ሥርዓትን ተከትሎ ነገሮችን በቅደም ተከተል ማድረግን ከታሪኩ እናያለን።

እግዚአብሔር ለሚታመኑበት ጋሻ እንደሆነ ሁሉን ለበጉ እንደሚለውጥ የኑሃሚንና የሩት ቸግር ወደ ታላቅ በረከት የመለወጡ ታሪክ ሮሜ 8+28ን ጥቅስ ያብራራልናል።

መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህና ከማስታወሻው ጋር አስተያየው።

መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

ትምህርት 8

1ኛና 2ኛ ሳሙኤል

መግቢያ

1ኛና 2ኛ ሳሙኤል በመጀመሪያው የዕብራይስጥ መጽሐፍ ቅዱስ በአንድ መጽሐፍነቱ የሚታወቅ ሲሆን በሂደት ግን በሁለት የመክፈሉ ድርጊት ተከናውኗል። በዚህ ትምህርት ግን እንደ እንደ መጽሐፍ ቀርቧል። በዚህ መጽሐፍም በመጀመሪያ የምናገኘው የዔሊንና የሳሙኤልን ታሪክ ሲሆን በቀጣዮቹ ምዕራፎች ግን የሳሌልንና የዳዊትን ሕይወት እንዲሁም ደግሞ በእስራኤል ላይ የእግዛቸውን ታሪክና ድምዳሜዎችን የሚያስረዳን ይሆናል። መጽሐፉ እግዚአብሔርን ያለመታዘዝ እስከፈ ውጤት እንዳለው ከዔሊና ከሳሌል ፍጻሜ የሚያስጨብጠን ሲሆን በእንጻፋ ደግሞ ሳሙኤልና ዳዊት እግዚአብሔርን በመታዘዛቸው መጨረሻቸው መልካም እንደሆነ ያስገነዝበናል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- የመጽሐፉን መሠረታዊ አንድነትና የክፍሉን ሂደት ያውቃል።
- በእስራኤል የ'ንጉሥ' አገዛዝ ታሪካዊ አጀማመርን ይመለከታል።
- ከሁለቱ ክህናትና (ዔሊና ሳሙኤል) ነገሥታት (ሳሌልና ዳዊት) ታሪክ ግንዛቤን ለማስጨበጥና የድል ፍጻሜ ምሳሌር ለእግዚአብሔር መታዘዝ መሆኑን ለማለረገጥ ነው።
- መታዘዝ ከሌለ መቀባት ብቻውን ክውኑቀት ለመዳን ዋስትና እንደማይሆን ለመጠቀም ያመቻል።
- እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር የገባውን ኪዳን ለማሳየትና ይህም ኪዳን በመጨረሻ በክርስቶስ ኢየሱስ እንደተፈጸመ ያረዳል።

አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- የመጽሐፉ አከፋፈል ታሪክ

- ጸሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
- የ1ኛና 2ኛ ሳሙኤል እስተዋጽኦ
- ሥነ መስኮታዊ መልእክት

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስላ ከገጽ 52-58
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 170-243
- ከመጽሐፍ ቅዱስ 1ኛና 2ኛ ሳሙኤልን እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የሳሙኤል መጽሐፍ እንዴት ለሁለት እንደተከፈለ የአከፋፈሉን ሂደት እብራራ።
2. መጽሐፉን ሳሙኤል ስለመጻፉ ለምን የተለያዩ አመለካከቶች እንደተሰጡ ምክንያቱን ግለጽ።
3. የሳሌል ውድቀት ዋና ምክንያት ምንድን ነበር?
4. የዳዊትስ የድል ሕይወት ምስጢሩ ምንድን ነበር?
5. ሳሌል ከዳዊት የበለጠ ኃጢአት ሠርቷል ብለህ ታምናለህ? ካላመንክ ውድቀቱ ለምን አላዛኘ እንደሆነ ግለጥ። ዳዊትስ ኃጢአቱ እንደዚያ ታላቅ ኃጢአተኛ ሆኖ ሳለ ፍጻሜው እንዴት ሊያምር ቻለ? ምክንያቱን ግለጥ።

የመመዘኛ ፈተና

1. ዳዊት በጉልያድ ላይ ድል ከመቀዳጀቱ እኳያ የምትማረውን ፍሬ ነገር በማብራራት ጻፍ።
2. ሐና በመካከለ ቆይታ ሳሙኤልን የመውሰዱን ጉዳይ ለታሰብ ከእግዚአብሔር ዘላለማዊ ዕቅድ አንጻር ምን የሚገባህ ነገር አለህ?
3. ሳሙኤል ወደ እሴይ ቤት በተሳካ 2ዜ ኤልያብን እግዚአብሔር የመረጠው መስሎት ሊላላት እንደነበር በሳሙ.16+6-7 ላይ ተጽፎ እናገኛለን። ለምን ይመስልሃል? ከእገልግሎትህ አንጻር ምን ዓይነት ጥንቃቄ መውሰድ ያለብህ ይመስልሃል?

የጥያቄዎች መልስ

1. አንድታጠናው ከተሰጠህ ከ1ኛና 2ኛ ሳሙኤል ያለውን አንብብ።
2. አሁንም ከ1ኛና 2ኛ ሳሙኤል ጥናት ብታነብ ሳሙኤል መጽሐፉን በሰመጸፉ ሰዎች የተሰያዩ አመለካከቶች እንደተፈጠሩ ምክንያቱን እንድትረዳ ይረዳሃል። በተጨማሪ ደግሞ የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 172-173 ያለውን ክፍል አንብብ።
3. የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ያሰመፈጸሙና ያለመታዘዙ ነው። 1ኛ ሳሙ. 13+5-14፤ 15+1-29፤ 16+1፤ 14፤ እነዚህን ክፍሎች በማንበብ ለመልሱ እርግጠኛ ትሆናለህ። በተጨማሪም የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 179-180 አንብብ።
4. ፈጥኖ ንስሃ መግባቱ ነው (የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 177-178 አንብብ)።
5. የብሉይ ኪዳን ትመማ ከገጽ 177-180 ያለውን አንብብ።

1. በመሳፍንት አገዛዝ ዘመን እግዚአብሔር በመጨረሻ ተብቶ ያስነሳው መስፍን ማን ይባላል?

2. ስለ መጽሐፉ በተሰጠህ ማስታወሻ መሠረት የሳሙኤል መጽሐፍ የተጻፈው፡-
ሀ. በ850 ዓ.ዓ.
ለ. በ950 ዓ.ዓ.
ሐ. በ930 ዓ.ዓ.
መ. መልሱ የለም።

እውነት/ውሸት በማለት መልስ

3. ሳኦል መሞቱን የሚነግረን 1ኛ ሳሙኤል ነው።

የጥያቄዎቹ መልስ

1. ሳሙኤል
2. ሐ. በ930 ዓ.ዓ.
3. እውነት

ትምህርት 9
መጽሐፈ ነገሥት (1ኛ እና 2ኛ)

መግቢያ

የመጽሐፈ ነገሥት መጻሕፍት በሰ እስራኤልና ይሁዳ ነገሥታት ማንነት እና የግዛት ዘመን ያትታሉ። በተለይ ለእግዚአብሔር የሚገዙትና የማይገዙት ነገሥታት ሕይወትና የግዛት ዘመን በማነጻጸር ያቀርባል። ከዚህም በተጨማሪ በእስራኤልና በይሁዳ የነገሱት ነገሥታት በወሰዷቸው እርምጃዎች ማለትም እግዚአብሔርን መታዘዝ ወይም አለመታዘዝ ምን ያህል በምድሪቱና በሕዝቡ ላይ ተጽዕኖ እንዳሳረፈ ማየት እንችላለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- የመጽሐፉን ዋና ዓላማ በመረዳት በሕይወት ዘመኑ ሁሉ ለእግዚአብሔር ብቻ መኖር እንዳለበት ይነገዘባል። ከመጀመር ይልቅ መጨረስ ትልቅ ነገር መሆኑን ስለሚረዳ ዕለት ዕለት የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ለመጠበቅ ይተጋል።
- ከእስራኤልና ከይሁዳ ነገሥታት የእመራር ልምምድ በመነሳት በቤተክርስቲያን ውበጥ ላለው ኃላፊነት የተሻሉ የእመራር መርሆዎችን ያገኛል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- ፀሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
- የመጽሐፉ አስተዋጽኦ (የ1ኛና 2ኛ ነገሥት)
- የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት
- እግዚአብሔር
 - የእግዚአብሔር የታሪክ ባለቤትነት
 - የእግዚአብሔር አዳኝነት
 - የእግዚአብሔር ድምጽ በዝቢያት ተሰተጋብቷል
 - የእግዚአብሔር ቅን ፈራጅነት ይታያል።

ቁልፍ ጥቅሶች

1ኛ ነገሥት 9+4፤ 5
2ኛ ነገሥት 17+13፤ 14

ዋና ዋና ገጸ ባሕርያት

1ኛ ነገሥት

- ዳዊት
- ሰለሞን
- ሮብዓም
- ኢዮርብዓም
- ኤልያስ
- አክዓብ
- ኤልሃቤል

2ኛ ነገሥት

• ኤልያስ	• ሰናክሬም
• ኤልሳዕ	• ኢሳይያስ
• ሱናማይቷ ሴት	• ምናሌ
• ንዕማን	• ኢዮስያስ
• ኤልሃቤል	• ኢዮአቱም
• ኢዩ	• ሰደቅያስ
• ኢዮአስ	• ናቡከደነጾር
• ሕዝቅያስ	

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች

1ኛ ነገሥት

- ሴኬም 1+1-11+25
- እስራኤል 12+20፤ 25
- ይሁዳ 12+21-24
- ኢዮሩሳሌም 12+26፤ 27
- ዳን. 12+28፤ 29
- ቤቴል 12+29-15+26
- ቴርሳ 15+27-16+22
- ሰማርያ 16+23+34
- የቀርሜሉስ ተራራ 17+1-18+46
- ዚማት ዘገላዳ 20+1-22+53

2ኛ ነገሥት

- ኢያሪኮ 1+1-2+25
- የኤዳም ምድረበዳ 3+1-27
- ሱነም 4+1-37
- ጌልጌላ 4+38-6+7
- ዳታይን 6+8-23
- ሰማርያ 6+24-7+20
- ደማስቆ 8+1-29
- ሬማት ዘገላዳ 9+1-11+1
- ኢዮሩሳሌም 11+2-13፤ 19፤ 18+1-25+30

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስከ ክፍል 59-65
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 3 ክፍል 1-74
- ከመጽሐፍ ቅዱስ 1ኛ እና 2ኛ ነገሥትን በጥንቃቄ እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የ1ኛና 2ኛ ነገሥት መጽሐፍን ዋና ሃሳብ እንዴት ትረጃዋለህ?
2. በአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ የመጽሐፉ ስም «ነገሥት» ተብሎ መተርጎሙ ስለመጽሐፉ ይዘት ምን ሊያመለክት ይችላል ትላለህ?
3. በ1ኛ ነገሥት ላይ እንደምንመለከተው የእስራኤል ግዛት ለሁለት ተከፍሏል፣ /የሰሜኑ ክፍለ ግዛት እስራኤል እና የደቡቡ ክፍለ ግዛት ይሁዳ/ ከዚህ ምን ትማራለህ?
4. በ2ኛ ነገሥት ውስጥ ከተጠቀሱት ነቢያት ትልቁን ሥፍራ የሚይዘው ነቢዩ ኤርሚያስ ነው። በተከፈለው የደቡብ የይሁዳ ግዛት እስከ ባቢሎን ምርኮ ባሉት ዘመናት እግዚአብሔርንና ሕዝቡን እንልግላል። ከዚህ ነቢይ ሕይወትና እንልግሎት ምን ትማራለህ?
5. በጥናት መመሪያው ከተሰጡት ቁልፍ ስዎች ውስጥ ሶስቱን (ሁለቱን ከ1ኛ ነገሥት እንዲያን ከ2ኛ ነገሥት) በመምረጥ ከሕይወታቸውና ከእንልግሎታቸው ለራስህ የምታገኘው ትምህርት ካለ በዝርዝር እሰረዳ።
6. በጥናት መመሪያው ከተሰጡት ቁልፍ ሥፍራዎች ውስጥ አራቱን (ሁለቱን ከ1ኛ ነገሥት ሁለቱን ከ2ኛ ነገሥት) በመምረጥ በሥፍራዎቹ ላይ የተከናወኑትን ዓበይት ፍጻሜዎች በአጭሩ ግለጽ።

የመመዘኛ ፈተና

1. አንድ የነበረው መንግሥት ለሁለት የተከፈለበትን ምክንያት ስትመለከትና የእግዚአብሔር ሕዝብ ወደ ምርኮ መወሰድ ስታያ እሁን ላለችው ቤተክርስቲያን ምን መልዕክት ይኖረዋል ብለህ ታስባለህ?

2. ሁለቱ የይሁዳ ነገሥታት ሕዝቅያስና ኢዮስያስ ያካሄዱት መንፈሳዊ ተሐድሶ በ2ኛ ነገሥት ከሰፈረው ታሪክ ውስጥ አንዱ ነው። ከዚህ መንፈሳዊ ተሐድሶ እንቅስቃሴ ምን ትማራለህ? ሁለቱ ነገሥታት የወሰዱት እርምጃ ምን ነበር? እርምጃው ለአሁኗ ቤተክርስቲያን የሚያስተላልፈው መልዕክት ይኖራል? (2ኛ ነገሥት 18+1-8 እና 22+1-23+30)

የጥያቄዎች መልስ

1. የመጽሐፈ ነገሥት መጽሐፍ የእስራኤልንና የይሁዳን ነገሥታት ሕይወትና የግዛት ዘመን በሰፊው ይዘግባሉ።
2. የመጽሐፉ ስያሜ ስለ ጠቅላላ ይዘቱ ፍንጭ የሚሰጥ ነው። ይኸውም ስለ እስራኤልና ይሁዳ ነገሥታት የግዛት ዘመንና ሕይወት በሰፊው እንደሚተርክ ያሳያል።
3. ይህ የሆነው ከገጥሞ ለሰላም ውድቀት በኋላ ነው። ስለዚህም ግዛቱ የተከፋፈለው ከጋጢኦች የተነሳ እንደሆነ እንረዳለን።
4. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው (በተለይ በ2ኛ ነገሥት ላይ እትኩር)።
5. መልስህን ከጥናት መመሪያውና ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።
6. መልስህን ከጥናት መመሪያውና ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

ትምህርት 10
ዜና መዋዕል (1ኛ እና 2ኛ)

መግቢያ

ምንም እንኳን በመጽሐፈ ዜና መዋዕል የተጻፈው ታሪክ በሌሎች (ለምሳሌ በ1ኛና 2ኛ ነገሥት፣ በ2ኛ ሳሙኤል) የታሪክ መጻሕፍት ተጽፎ ቢገኝም፤ የእግዚአብሔር መንፈስ ይህ መጽሐፍ ከአዲስ ዕይታ አንጻር እንዲጻፍ ማድረጉ ከመጽሐፉ ይዘት መረዳት እንችላለን። መጽሐፉ ከምርኮ ዘመን መልስ በኋላ የተጻፈ በመሆኑ የእግዚአብሔርን ሕዝብ እንደገና በእውነተኛ እምልኮ ዙሪያ እንድ በማድረጉ ላይ ያተኩራል። በመሆኑም 1ኛ ዜና መዋዕል በይሁዳና በእስራኤል አገሮች መንፈሳዊ የታሪክ ዓውድ ላይ ሲያተኩር 2ኛ ዜና መዋዕል ደግሞ በክህነት እገልግሎት፣ በቤተመቅደሱ አገልግሎትና በይሁዳ ምድር በተካሄዱት መንፈሳዊ መነቃቃቶች (መታደስ) ላይ ያተኩራል። እንደዚሁም በ2ኛ ዜና መዋዕል ላይ በይሁዳ ምድር ስለነገሱት ነገሥታትና በእግዚአብሔር የሕግ ሚዛን ተመዝነው የተገኙበት ሁኔታን በሰፊው ተዘግቦ እናገኛለን። እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ ስለኖሩት ነገሥታትና በዘመናቸው ሰላካዊያቸው መንፈሳዊ መነቃቃቶችም በሰፋት ተጻፏል። (በ2ኛ ዜና መዋዕል የሰሜኑ ክፍል ግዛት ማለትም የእስራኤል አገር ብዙ ትኩረት አልተሰጠውም)።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናትት፦

- የ1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍ ዋና ዓላማን ይረዳል። በተለይ መጽሐፉ ከመጽሐፈ ነገሥትና ከመጽሐፈ ሳሙኤል ጋር ያለውን ተመሳሳይነትና ልዩነት ስለሚገነዘብ በእነዚህ የታሪክ መጻሕፍት ላይ ያለው መረዳት ይጨምራል።
- ስለትክክለኛ እምልኮና መንፈሳዊ መነቃቃት ምንነት ከታሪኩ ስለሚማር በሕይወቱ እወገታዊ ሰውጥ ያያል።
- በተለያዩ የአመራር ኃላፊነት ላይ ያሉት ሰዎች (የሚያምኑትም የማያምኑትም) ለሚወስዷቸው እርምጃዎች በእግዚአብሔር ፊት ተጠያቂ መሆናቸውን ስለሚገነዘብ በአገልግሎት ውስጥ ባለው የአመራር ኃላፊነቱ ከመኛውም ጊዜ ይበልጥ ማስተዋልና መጠንቀቅ እንዳለበት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- ጸሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
- አስተዋጽኦ (የ1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል)
- የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት
 - የዳዊት ንግሥና
 - የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን
 - የእግዚአብሔር ቤተመቅደስ
 - አሕዛብ
- የመጽሐፉ ዋና ዓላማ
- ማጠቃለያ

ቁልፍ ጥቅሶች

1ኛ ዜና መዋዕል 14+2 «በሰ ሕዝቡም በሰ እስራኤል መንግሥቱ ከፍ ብሎአልና አግቢአበሔር በእስራኤል ላይ ንጉሥ እድርጉ እንዳጸናው ዳዊት አወቀ።»

2ኛ ዜና መዋዕል 7+14 «... በሰሜ የተጠሩት ሕዝቢ ሰውነታቸውን አዋርደው ቢፀልዩ ፊቱንም ቢፈልጉ ከከፉ መንገዳቸውም ቢመለሱ በሰማይ ሆኜ እሰማሰሁ፤ ኃጢአታቸውንም ይቅር እላለሁ፤ ምድራቸውንም እፈውሳለሁ።»

ዋና ዋና ገጽ ባሕርያት

1ኛ ዜና መዋዕል

- ዳዊት
- ሰሰሞን

2ኛ ዜና መዋዕል

• ሰሰሞን	• ኢዩአስ
• የላባ ንግሥት	• ያዝያን
• ሮብዓም	• ሕዝቅያስ
• አሳ	• ምናሴ
• ኢዮሳፍጥ	• ኢሳይያስ
• ኢዮራም	

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች

1ኛ ዜና መዋዕል

- ኢዮሩሳሌም (ቤተመቅደሱ) 11+4-12+40
- ቂርያት ደዓሪም 13+1-14
- ጢርሰ 14+1-17+27
- በአልፕራሲም 14+11-17፤ 15+1-17+27፤ 18+1-29+30

2ኛ ዜና መዋዕል

- ገባዖን 1++1-12
- ኢዮሩሳሌም 1+13-9+31 (ቤተመቅደሱ)
- ሴኬም 10+1-12+16
- ተራራማው የኤፍሬም አገር 13+1-22
- ሰማርያ 17+1-18+27
- ሬማት ዘገሰዓድ 18+28-22+9

የምዝብብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስሳ ክገጽ 66-69
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 3 ክገጽ 75-95 ያለውን ክፍል በጥንቃቄ እንብብ።
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ የ1ኛና 2ኛ ዜና መጻሕፍትን በጥንቃቄ እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የ1ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍን ከ2ኛ ሳሙኤል መጽሐፍ ጋር ለማስተያየት ሞክር። ያስተዋልከውን ነገር በአጭሩ አስረዳ።
2. የ1ኛና የ2ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍ ጠቅላላ ይዘት በአራት ዓባይነት ነጥቦች ዙሪያ ለመዳሰስ ሞክረናል። በእነዚህ በተሰጡት አራት ዋና ዋና ነጥቦች ላይ ያለህን የራስህን መረዳት በአጭሩ አብራራ።
3. የ2ኛ ዜና መዋዕል ቁልፍ ጥቅስ 7+14ትን በጥንቃቄ ካንበብክ በ2ላ በቤተክርስቲያንህ ካሉት ክሌሎች ወገኖች ጋር አንድ ላይ ስለቃሉ ምንነትና አሁን ላለችው ሰኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ሊኖረው ስለሚችለው መልዕክት ተነጋገሩበት።
4. በጥናት መመሪያው ላይ ከተሰጡት ቁልፍ ሰዎች ሦስቱን በመምረጥ ስለአገልግሎታቸውና ስለሕይወታቸው ከታሪኩ ውስጥ የምታገኘው ትምህርት ክራስህ ሕይወትና እገልግሎት ጋር በማዛመድ በአጭሩ አስረዳ።
5. በጥናት መመሪያው ላይ ከተጠቀሱት ቁልፍ ሥፍራዎች ውስጥ ሦስቱን በመምረጥ በሥፍራዎቹ ላይ ስለተከናወኑት ዓባይነት ፍጻሜዎች በአጭሩ አስረዳ።

የመመዘኛ ፈተና

1. በ1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍ ውስጥ ስለ እግዚአብሔር ታላ ኪዳን፣ ስለቤተመቅደሱና ስለአምልኮ፣ እንደዚሁም ስለዳዊት ቤት ስርወ መንግሥት (ዘውዳዊ አገዛዝ) ምን ትንንዝባለህ? በእነዚህ ሦስት ዓበይት ነጥቦች መካከል ያለው ግንኙነት ምንድነው?
2. በ1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍ ላይ ስለ እውነተኛ አምልኮ ምን ትማራለህ?

ጥያቄዎች መልስ

1. 1ኛ ዜና መዋዕል ከ2ኛ ሳሙኤል መጽሐፍ ይዘት ጋር በአመዛኙ ይመስላል። በመሆኑም 1ኛ ዜና መዋዕል ከምርኮ ዘመን በኋላ የተጻፈ በመሆኑ የ2ኛ ሳሙኤል መጽሐፍ ታሪኩን ይበልጥ በግብራራት ይገልጻል። (በተጨማሪ መጽሐፍ ቅዱስህን ተመልከት)
2. መልስህን ከ1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል መጽሐፍ ማስታወሻ ጋር አስተያየው።
3. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው ።
4. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

ትምህርት II

መጽሐፈ ዕዝራ

መግቢያ

በመጽሐፈ ዕዝራ ላይ ተጽፎ የምናገኘው ታሪክ ወጥ የሆነ ተከታታይነት ያለው ታሪክ ሳይሆን በተወሰነ የጊዜ ገደብ ውስጥ ከተከሰቱት ጉዳዮች መካከል ጸሐፊው ዐበይት ናቸው ያላቸውን መርጦ ያስፈራቸው ታሪኮች ናቸው። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሁለት ዋና ዋና ነጥቦች ሊኖሩ እነርሱም የአይሁድ ወደምድራቸው ተመልሶ መግባትና የመንፈሳዊ ሕይወታቸው መታደስ ናቸው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሊያጠናቅቅ፡-

- የእግዚአብሔርን ሉዓላዊነትና የታሪክ ባለቤትነትን ስለሚገነዘብ በሕይወቱና በእገልግሎቱ ለሚገኘው ተግዳሮቶች ሳይንበረከክ በእግዚአብሔር መደገፍን ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ በሕይወቱ ይለማመዳል።
- እውነተኛ መንፈሳዊ መታደስ (መነቃቃት) በእግዚአብሔር ቃል አማካኝነት እንደሚመጣ ስለሚረዳ ለእግዚአብሔር ቃል በሕይወቱና በእገልግሎቱ ቅድሚያ እንዲኖረው ከበፊቱ ይበልጥ ይተጋል።
- የመጽሐፈ ዕዝራን ዋና ዓላማ ስለሚረዳ ሰሌዳ በተሻለ መንገድ የመጽሐፉን መልዕክት ለማስተላለፍ ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- ፀሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ አጠቃላይ ይዘት
- ማጠቃለያ

የመጽሐፉ ቁልፍ ጥቅስ

ዕዝራ 6+21፣ 22

ዋና ዋና ገጽ ባሕርያት

ቂርስ፣ ዘሩባቤል፣ ሐጌ፣ ዘካርያስ፣ ዳርዮስ፣ አርቴቅሊስና ዕዝራ

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራዎች

- ባቢሎን
- ኢየሩሳሌም

የምንባቡ ክፍሎች

- ከብሉይ ኪዳን አስሳ ከገጽ 70-72
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 3 ከገጽ 96-120
- ከመጽሐፍ ቅዱስ በማስታወሻው በተሰጠው የመጽሐፉ አስተዋጽኦ ላይ በመመርኮዝ መጽሐፈ ዕዝራን በጥንቃቄ እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ ዕዝራ ውስጥ ከምዕራፍ 1-6 ያለው ክፍል በዘሩባቤል መሪነት ስለተደረገው ስለመጀመሪያው ዙር ከምርኮ አገር መመለስ ሊናገር ከምዕራፍ 7-10 ያለው ክፍል ደግሞ በዕዝራ መሪነት ስለተደረገው ስለሁለተኛው ዙር ከምርኮ አገር መልስ ይናገራል። በእነዚህ ሁለት የታሪክ ምዕራፎች ላይ የተከናወኑት ዓበይት ክንውኖች ምን ነበሩ?
2. ዕዝራ ለአይሁድ መንፈሳዊ ሕይወት መታደስ የተጠቀመበት ዋነኛ ዘዴ ምንድነበር?
3. የቤተክርስቲያን መሪዎች ከመጽሐፈ ዕዝራ ስለመሪነት ምን ሊማሩ እንደሚችሉ ከጓደኛህ ጋር ተወያዩበት።

4. በጥናት መመሪያው ከተሰጡት ቁልፍ ሰዎች ውስጥ የሦስቱን በመምረጥ ስለሕይወታቸውና ስለአገልግሎታቸው የተገነዘብከው ጠቃሚ ነገር ከራስህ ሕይወትና አገልግሎት ጋር በማዛመድ በአጭሩ አስረዳ።

5. በጥናት መመሪያው በተሰጡት ሁለት ቁልፍ ሥፍራዎች ማለትም ባቢሉንና ኢየሩሳሌም ላይ የተከናወኑትን ዓበይት ፍጻሜዎች በአጭሩ ግለጽ።

የመመዘኛ ፈተና

1. እግዚአብሔር የተናገረውን ቃል እንደሚፈጽም ግልጽ ነው። ከመጽሐፈ ዕዝራ ውስጥ ይህንን አስመልክቶ ምን ተምረሃል?

2. ከዕዝራ ሕይወት በመነሳት ለዛሬዋ ቤተክርስቲያን ሊጠቅሙ የሚችሉ ሦስት የአገልጋይ ባህሪያትን ዘርዝር።

የጥያቄዎች መልስ

1. በመጀመሪያው መመሰስ የተሰራው ትልቅ ነገር የቤተመቅደሱ ዳግም-ግንባታ ይኸውም በዘሩባቤል መሪነት ሲሆን፤ ከሁለተኛው የምርኮ አገር መልስ በኋላ ደግሞ ሕዝቡን ወደ ጸሐፊና መታደስ የመመለሱ እንቅስቃሴ ይኸውም በዕዝራ አማካኝነት የተካሄደው ትልቅ ክንዋኔ ነበር።

2. ከመጽሐፍ ቅዱስ ላይ መጽሐፈ ዕዝራ ምዕራፍ 9 እና 10ን ተመልከት።

3. የግል ውይይት

4. መልስህን ከማስታወሻውና ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

5. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየው።

ትምህርት 11

ክህምያ

መግቢያ

በመጽሐፈ ክህምያ ላይ በዋነኛነት የምንመለከተው ሃሳብ የኢየሩሳሌምን ቅጥር መልሶ መገንባት ሲሆን ክህምያም ይህንን ሥራ በኃላፊነት እንደመራው ያሳየናል። በተጨማሪም ይህ የክህምያና የዕዝራ መጽሐፍት እግዚአብሔር በነቢዩ በኤርምያስ እፍ እንደተናገረው (ኤር. 29፡10-14) የምርኮውን ዘመን ፍጻሜ ታሪክ የሚያስገነዝቡን መጽሐፍት ናቸው። በሁለቱም መጽሐፍት ላይ በተመሳሳይ ሁኔታ የምናገኘው ሌላው ታሪክ ደግሞ የአይሁድን መንፈሳዊ ኑሮና ሕይወት መታደስ ይሆናል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- በመጽሐፈ ክህምያ ላይ የተጻፈውን ታሪክ እና የታሪኩን ዓላማ በሚገባ ይረዳል። በተጨማሪም የመጽሐፉን ታሪካዊ ይዘትና አገጣጠም ለሰሚገንዘብ መጽሐፉን እንደሚገባ ለመተርጎም ይችላል።
- አንድ መሪ እንልጋይ ምን ዓይነት ሕይወት ሊኖረው እንደሚገባ ይገነዘባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- የጸሐፊውና የተጻፈበት ዘመን
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ጠቅላላ ይዘት
- ማጠቃለያ

ቁልፍ ጥቅስ

ክህ. 6፡15፣ 16፣ 2፡17

ዋና ገጽ ባሕርያት

- ክህምያ፣ ዕዝራ፣ በገበያና ጠቢያ

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራ

- ኢየሩሳሌም

የምንባብ ክፍሎች

- ከመጽሐፍ ቅዱስ ላይ መጽሐፈ ክህምያን
- ከብሉይ ኪዳን እስሳ ከገጽ 73-77
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 3ን ከገጽ 121-137 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ክህምያ ሥራውን ከመጀመሩ በፊት ምን እንዳደረገና በመጽሐፉ ውስጥ የተካተቱት ዋና ዋና ጉዳዮች ምን እንደሆኑ አስረዳ?
2. ከጠላቶቹ የገጠሙት ተግዳሮቶች ክህምያን ጠቅመውታል ወይስ ጉድተውታል? ምክንያቱ ይገለጽ።
3. በመጽሐፈ ክህምያ ጌስኛ ምዕራፎች ላይ የተጠቀሰውን ሃሳብ ለማስፈጸም (የሰዎችን ሕይወት ለማበርታት) ክህምያ የተጠቀመውን ዘዴ አስረዳ።
4. በጥናት መመሪያው ከተሰጡት ቁልፍ ሰዎች ውስጥ ሁለቱን በመምረጥ ከሕይወታቸውና ከአገልግሎታቸው (ወይም በእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላትነታቸው) የምትማረው ትምህርት ምንድነው?
5. በጥናት መመሪያው ስለተሰጠው ብቸኛ ቁልፍ ሥፍራ ኢየሩሳሌም ከመጽሐፉ ምን ትማራለህ? በኢየሩሳሌም የተከናወኑት ዓበይት ፍጻሜዎች ምን ምን ነበሩ?

የመመዘኛ ፈተና

1. ጠቅላላ ባለ መልኩ የመጽሐፈ ክህምያን ዋና ዋና ሃሳቦች እስተምጥ

የጥያቄዎች መልስ

1. በመጀመሪያ ወደ አግዚአብሔር ጸለየ! በተጨማሪ መልስህ ከመጽሐፍቶቹ ጋር አስተያየት::
2. ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየት::
3. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ጋር አዛምደው::
4. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየት::
5. መልስህን ከመጽሐፍ ቅዱስህ ጋር አስተያየት::

ትምህርት 12

መጽሐፈ አስቴር

መግቢያ

ይህን መጽሐፍ ለመረዳት ንግሥቲቱ አስቴርን የቤተክርስቲያን አምሳያ፣ ንጉሡ አርጤክስን ደግሞ የክርስቶስ አምሳያ በማድረግ መተርጎሙ ትክክል አይደለም። ምክንያቱም በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን እነዚህ ሰዎች አምሳያ ለመሆናቸው ማረጋገጫ ጥቅስም ሆነ ሃሳብ የለም። ስለዚህ ጽሑፉ የያዘውን መልዕክት ሳናሳንስ ወይም ሳናሳድግ በማስተዋል የአግዚአብሔርን ታዳሚነትንና ክስዎቹም ታሪክ የምንማረው መታመንን ሊሆን ይገባል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይኸን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- መጽሐፈ አስቴር የተጻፈበትን ሁኔታና ታሪክ ይረዳል።
- ስለአግዚአብሔር ታዳሚነት ክታሪኩ ውስጥ ስለሚገኝ በሚገጥመው ፈተናና መከራ ሁሉ ፀንቶ መቆምን በሕይወቱ ይለማመዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መልዕክቱ
- ቁልፍ ጥቅስ
- ፀሐፊው
- የመጽሐፉ ዓላማ
- አስተዋጽኦ
- የሰነ መስኮታዊ መልእክት
- ዋና ገጸ ባሕርያት

ዋና ገጸ ባሕርያት

- አስቴር
- መርዶክዮስ

- ንጉሥ አርጤክሲስ
- ሐማ

የመጽሐፉ ቁልፍ ሥፍራ

በሱሳ (በፋርስ) የነበረው የንጉሱ ቤተመንግሥት

የምንባብ ክፍሎች

- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 1ኛ መጽሐፍ ክፍል 3 ከገጽ 138-154
- የብሉይ ኪዳን አሰላ ከገጽ 78-79
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ ውስጥ የመጽሐፈ አስቴርን ክፍል በጥንቃቄ እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ አስቴር ከአይሁድ ውጭ ሌላ የየትኛውን መንግሥት ታሪክ ዘግቧል?
2. በጥናታችን መሠረት ስለአስቴር መጽሐፍ ፀሐፊ የሚታወቀው ምንድን ነው?
3. በመጽሐፈ አስቴር የእግዚአብሔር ስም አልተጠቀሰም ታዲያ ይህ ሁኔታ አምላክ ለሕዝቡ ያደረገውን መልካም ጥበቃ ያስከዳል?
4. በጥናት መመሪያው ላይ ከተጠቀሱት የታሪኩ ቁልፍ ሰዎች ውስጥ ሁለቱን በመምረጥ ከሐይወቸውና ከሠሩት ነገር ለራስህ የምታገኘውን ትምህርት አስረዳ።

የመመዘኛ ፈተና

1. ንግሥት አስቴር ለምን የክርስቶስ ቤተክርስቲያን አምሳያ መሆን እንደማትችል ማብራሪያ ስጥበት።

የጥያቄዎች መልስ

1. የፋርስ መንግሥትን
2. ፀሐፊው ማን እንደሆነ ባይታወቅም የፋርስን መንግሥት ባሕል በሚገባ የሚያውቅ አይሁዳዊ ሰው እንደሆነ ይገመታል።
3. አያስክድም! እንዲያውም በታሪኩ በጉልህ ሰፍሮ እንደምናየው እግዚአብሔር ሕዝቡን ታድጓል።
4. የግል መልስ

III. የቅኔ መጽሐፍት

ትምህርት 13 - ኢዮብ

መግቢያ

በዚህ ክፍል ትምህርት የኢዮብ መጽሐፍ ክሌሎች ጽሑፎች ለየት የሚያደርገው ነጥብ፣ የምልልሶቹ ምንነትና አሰራራቸው፣ የአተረጓጎም መመሪያ፣ ቁልፍ ጥቅሶች፣ አስተዋጽኦ፣ የመጽሐፉ ዓላማ በበቂ ሁኔታ፣ ለፍራል። ደግሞም ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚፈራ ዳድቅ በው ስለነበር በመክራ ወቅት በትዕግሥት ፀንቶ መባረክን ያስገነዝባል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- የኢዮብን መጽሐፍ ዋና ዓላማ ይገነዘባል።
- ለምን መጽሐፉ ኢዮብን ክፍንታቱክ ጋር እንደደምናጠና ይረዳል።
- ለመክራ ተገቢውን ትርጉም መስጠት ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መጽሐፈ ኢዮብ
- መቼና በማን ተጻፈ?
- ቁልፍ ጥቅሶች
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ዓላማ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን አሰላ ከገጽ 80-83
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 1 ከገጽ 31-59፤
- ከመጽሐፍ ቅዱስ የኢዮብን መጽሐፍ በሙሉ እንበብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የኢዮብን መጽሐፍ ክሌሎች የጥበብ መጽሐፍት ለየት የሚያደርገው ነጥብ ምንድን ነው?

2. ለምን መጽሐፈ ኢዮብን ክፍንታቱክ ጋር እናጠናዋለን?

3. የኢዮብ ባደኞች ኢዮብ ላይ የደረሰው መክራ መንስዔ እንዴት ተረድተውታል?

የመመዘኛ ፊተና

1. በዚህ ዘመን «ክርስቲያንና መክራን» በተመለከተ የሚለንዘሩ አስተሳሰቦችን በዝርዝር ጻፍ። ቀጥሎም ጠንካራና ደካማ ጉናቸውን በማውጣት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምላሽ ለጥባቸው።
2. ለምን የኢዮብ መጽሐፍ ሙሉ በሙሉ የቅኔ መጽሐፍ አይደለም ተባለ?

የጥያቄዎች መልስ

1. የተጻፈበት ዘመን
2. ታሪኩ የተፈጸመው በጥንት አባቶች ዘመን ስለሆነ ነው።
3. በኢዮብ ኃጢአት ምክንያት የደረሰ ውጤት ነው ብለው ስለተረዱ ነው።

ትምህርት 14

መዝሙረ ዳዊት

መግቢያ

በተለያዩ ጸሐፊዎች የተጻፉት መዝሙራት በእግዚአብሔር ላይ መታመንን ያስተምሩናል። መዝሙራት የሰውን ድካምና የእግዚአብሔርን ብርታት ያሳዩናል። በዘመናት የማይቀያየረውን ዓለም አቀፋዊ የሰው ባሕርይ ያመለክታሉ። በውኃጢአተኛና ክፋት የሞላበት ቢሆንም እግዚአብሔር ግን ከፍጥረት ሁሉ በላይ አክብሮታል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- መዝሙረ ዳዊት በእነማንና እንዴት እንደተጻፈ ማወቅ
- የመዝሙረ ዳዊትን የሰነጽሑ ይዘት በመረዳት መተርጉም ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የጽሑፍ ይዘት
- የመዝሙራት ዓይነቶች
- ጸሐፊ
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ዓላማና ዋና አሳብ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን ት.መ.ማ. 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 1፣ ከገጽ 60-79
- የብሉይ ኪዳን አሰላ ከገጽ 84-86
- ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በድሮው ትርጉም መዝሙረ ዳዊትን ተመልከት።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በመዝሙረ ዳዊት ከተካተቱት መዝሙሮች ምን ያህሉ በዳዊት ተጻፉ?
2. በመዝሙረ ዳዊት ለንት ምዕራፎች አሉ?

3. በመዝሙረ ዳዊት ያሉትን የመዝሙሮች ይዘት ዓይነት ዘርዝሩ
4. በአዲስ ኪዳን ከተጠቀሱት የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች ምን ያህሉ ከመዝሙረ ዳዊት ናቸው?
5. ይህን የመዝሙር መጽሐፍ በአንድ ላይ ስመጠረዝ ምን ያህል ዓመታት ፈጀ?

የመመዘኛ ፈተና

1. በአሁኑ ዘመን መዝሙር በቤተክርስቲያን ያለውን ሥፍራ በስዎችም ሕይወት ያለውን መልካም ተጽዕኖ በመገምገምና ከመዝሙረ ዳዊት ጋር በማነጻጸር ሊደረጉ የሚገቡ ነጥቦችን ጻፍ።

የጥያቄዎች መልስ

1. 73 ምዕራፎች በዳዊት ተጻፉ
2. 150
3. የታሪክ፣ የሀገር፣ የምሥጋና፣ የልመና እና የመመሳሰሉት ናቸው
4. 116
5. 1000 ዓመታት ፈጀታል።

ትምህርት 15

ምሳሌ፣ መከብብ፣ መጋልየ መጋልዩ

መግቢያ

እነዚህን ሦስት የጥበብና የቅኔ መጽሐፍት ንጉሥ ስለሞን በተለያዩ የዕድሜ ዘመኑ ማለትም በወጣትነቱ፣ በጉልማሳነቱና በእርጅናው ዘመኑ የጻፋቸው ናቸው። ይህንን ትምህርት በማጥናት ተግባራዊ በሆነው ልሳታዊ ሕይወት ጠቃሚ ምክርና መመሪያን ማግኘት የአገባቢው ድርሻ ነው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ሦስቱ መጽሐፍት እንዴት፣ መቼና በማን እንደተጻፉ ይረዳል፤
- የጽሑፎቹን ታሪካዊ አውድ ያስገነዝባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ምሳሌ

- በማንና መቼ ተጻፉ
- የመጽሐፉ ዓላማዎች
- ተደራሲያን
- የጽሑፉ ይዘት
- አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ አጠናን ዘዴ

መከብብ

- ማን ጻፈው
- ቁልፍ ጥቅስ
- የመጽሐፉ ዋና ዓላማ
- አስተዋጽኦ

መጋልዩ መጋልዩ

- በማንና መቼ ተጻፈ?
- የመጽሐፉ ዓላማ
- አስተዋጽኦ

የምግባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን ት.መ.ማ. 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 17 ከገጽ 80-104

- የብሉይ ኪዳን እስላ ከገጽ 87-94
- ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን ከምሳሌ መክብብና መጋልዩ መጋልዩ በሰሎሞን መጽሐፍት አንብቡ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ ምሳሌ ስለዕውቀትና ስለጥበብ ሲናገር የሁሉም ጌታና ባለቤት እንዲያስቀምጡ መሆኑን የገለጸበት ጥቅስ ምን የሚለው ነው?
2. በመጽሐፈ ምሳሌ ፀሐፊው መልዕክቱን፤ ምክሩን/ ሲጽፍ፡ እንዳይወጡ ምን ብሎ ይጠራቸዋል?
3. የመክብብ መጽሐፍ ዋና መልዕክቱ ምንድን ነው?
4. ንጉሥ ሰለሞን የመክብብን መጽሐፍ የጻፈው በየትኛው የሕይወቱ ዘመን ነው?
5. ስለመጋልዩ መጋልዩ መልዕክት ከሦስት በላይ የተለያዩ አስተያየቶች አሉ። እነዚህም፡-

የመመዘኛ ፈተና

1. የመጽሐፈ ምሳሌ አጻጻፍ ይዘትን ዘርዝር
2. የመክብብን መጽሐፍ ንጉሥ ሰለሞን ጻፈው ቢባልም፤ ሰለሞን አልጻፈም የሚሉ ሰዎች ምክንያታቸው ምንድን ነው?

የጥያቄዎች መልስ

1. ጥበብ መጀመሪያ እንዲያስቀምጡ መፍራት ነው» ምዃ. 1+7
2. ልጆቹ
3. እንዲያስቀምጡ በሰሞህ ሕይወት ተደላትብት
4. በእርጅና ዘመኑ ነው
5. ሀ. ስለእንዲያስቀምጡና እስራኤል
ለ. ስለክርስቶስና ቤተክርስቲያን
ሐ. ስለሁለት ፍቅረኞች

IV. ታላላቅ ነቢያት

ትምህርት 16

ኢሳይያስ

መግቢያ

ትንቢተ ኢሳይያስ ከክርስቶስ ልደት በፊት በ8ኛው ምዕተ ዓመት መጨረሻ አካባቢ (740-681) ነቢይ ሆኖ ባገለገለ የዓምጽ ልጅ ኢሳይያስ የተጻፈ መጽሐፍ ነው። መጽሐፉ በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ሲመደብ ይችላል። ከም. 1-39 ያለው ክፍል የእግዚአብሔር ሕዝብ ለእርሱ ባለመታዘዛቸው ምክንያት ፍርድ እንደሚመጣ የሚናገር ክፍል ነው። ከምዕራፍ 40-66 ያለው ክፍል ደግሞ እግዚአብሔር ሕዝቡን በምሕረት የሚጉበኝበት ዘመን እንደሚመጣ፣ ለላም የሚሰፍንበትና በፍጹምነት የሚያስተዳድር ከዳዊት ዘር የሆነ ንጉሥ የሚመጣበት ጊዜን የሚያመለክት ነው። እግዚአብሔር በቅድስናው የከበረ እምላክ መሆኑም የተገለጠበት መጽሐፍ ነው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ደህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ፡-

- ለሰላምና ለኢሳይያስ መጽሐፍ መልእክት አጠቃላይ ግንዛቤ ያገኛል።
- የእግዚአብሔር ቅድስና በሰው ሕይወት ውስጥ የሚያመጣውን ሰው ሥራ ይረዳል።
- በሰላምና የተሰጡትን የትንቢት ክፍሎች በአዲስ ኪዳን ካለው ከትንቢት ፍጻሜ ጋር በማገናኘብ ያስተምራል።
- በእግዚአብሔር ላይ መታመን ደህንነትን የሚያስገኝ መሆኑን ያብራራል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ፍርድና መቼትን ያመጣው የእግዚአብሔር ፍቅር ነው
- የኢሳይያስ አስተዋጽኦ
- የመጽሐፉ ቁልፍ ቃላትና ጥቅሶች

- ሥነ መለኮታዊ መልእክት

ቁልፍ ጥቅሶችና ሐረጎች

ኢሳ. 6+31 53+51 61+1-3 «የእስራኤል ቅዱስ እግዚአብሔር» ተደጋጋሚ ሐረግ ነው።

ዋና ዋና ገጸ ባሕርያት

ኢሳይያስ እና ሁለቱ ልጆቹ

የምንባብ ክፍሎች

- መጽሐፍ ቅዱስ፣ ትንቢተ ኢሳይያስን
- ብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ከፍል 1 ገጽ 164 እስከ 217
- ከብሉይ ኪዳን አለሳ ከገጽ 95 እስከ 103 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኢሳይያስ ምዕ. 1-5 በተለይ ምዕራፍ ለድስትን 6ን በማስተዋል እንብብ። ከዚያም በኋላ ኢሳይያስ በምዕ1-5 ባለው ክፍልና በምዕራፍ 6 ለሰራሱ ምን የተለየ አመለካከት እንዳለው አመዛገንህ ጻፍ።
2. ኢሳ. 19፣ 45፣ 49፣ 60 እና 66 ውስጥ ለእግዚአብሔር ሚሲዮናዊ ዓላማው ላይ ሁሉን ሕዝብ ወደ መንግሥቱ ለማምጣት ሰላላው ዕትዱ ምን የማስረጃ እሳብ ትመለከታለህ?
3. በኢሳ. 7+14፣ 9+1-7፣ 49+6፣ 52+13-53+12፣ 61+1-3 የተሰጡትን የኢሳይያስን ትንቢቶች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በምን መልኩ ከኢየሱስ ሕይወት ጋር ያገናኛሉ?
4. ኢሳይያስ 48+17 በቃልህ አጥናና በማስታወሻህ ላይ መጽሐፍ ቅዱስ ሳትመለከት ጻፍ።
5. ኢሳይያስ 58-59 በማንበብ እግዚአብሔር ከሕዝቡ የሚፈልግባቸውን ነገሮች ጻፍ።
6. እውነት ወይም ውሸት በማለት መልስ።
7. የኢሳይያስ ሚስት ነቢይት ነበረች።

1. ኢሳይያስ ምዕራፍ 25-26 ሰቤተ ክርስቲያን በምትሰብከበት ሁኔታ መልእክት አዘጋጅ።
2. ኢሳይያስ 7+14 የተሰጠው ትንቢት ሁለት ዓይነት ፍጻሜ አግኝቷል። ሁለተኛው ጌታ ኢየሱስን የሚመለከት ሲሆን የመጀመሪያው ፍጻሜ እንዴት እንደተከናወነ ኢሳይያስ ምዕራፍ 8 አንብቦህ አብራራ።

ኤርምያስና ሰቆቃው ኤርምያስ

መግቢያ

ኤርምያስ ክንቢያት ሁሉ በአስቸጋሪ ወቅትና ሁኔታ ውስጥ ስለገልግሎት የተጠራ ነቢይ ነበር። ብዙ ስደትና መከራ ከሕዝቡም ሆነ ከነገሥታት እየደረሰበት በጽፍረት የእግዚአብሔርን ቃል ተናግሯል። የመጽሐፉ ዋና መልዕክት «ንስሐ ግብና ወደ እግዚአብሔር ተመለስ፤ ይህ ካልሆነ እግዚአብሔር ይቀጣችኋል» የሚል ነበር። ሕዝቡ ለዚህ ጥሪ ምሳሽ መስጠት እምቢ ባሉ ጊዜ ኢየሩሳሌም የምትደመስስ ከተማ መሆኗን ተናግሯል። ኤርምያስ የሐሰት ነቢያትንም የተቋቋመ ነቢይ ነበር። ከሁሉም ነቢያት በበለጠ ሁኔታ የተነሣው ነገር በሕይወቱ ዘመን የተፈፀመ ነቢይ ቢኖር ኤርምያስ ነበር። በዚህ ትምህርት ስለኤርምያስ መጽሐፍት ማሰትም ትንቢተ ኤርምያስና ሰቆቃ ኤርምያስ እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፦

- የኤርምያስንና ሰቆቃው ኤርምያስን መጻሕፍት ዋና ሃሳብ ይንገዛል።
- ስለየሩሳሌም መደምሰስ ዋናው ምክንያት የባቢሎናውያን ብርታት ሳይሆን ሕዝቡ ለእግዚአብሔር አሰመታዘዝ መሆኑን ያስተምራል።
- ኤርምያስ ለእግዚአብሔር ታማኝ በመሆን በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ እንኳን በጽፍረት ቃሉን የተናገረ ነቢይ መሆኑን ይረዳል፤ በአገልግሎቱ ሰጥረው ታማኝ ለመሆን ይችላል።
- እግዚአብሔርን አስመስማት ጥፋትን ወደሕይወት መጋበዝ መሆኑን ከስቆቃው ኤርምያስ መጽሐፍ በማብራራት የመጽሐፉን መልዕክት ይተነትናል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ትንቢተ ኤርምያስ

- መግቢያ
- አታላይነትንና ስደትን ማሸነፍ
- አስተዋጽኦ
- ሥነ መሰከታዊ መልእክት

ስቃቃው ኤርምያስ

- መግቢያ
- የመጽሐፉ አስተዋጽኦ
- ሥነ መሰከታዊ መልእክት

ቁልፍ ጥቅስ

ኤርምያስ 2+19 «ከፋትሽ ይገበጽሻል፤ ከዳትሽም ይዘልፍሻል፤ እምላክሽም እግዚአብሔርን የተወሸ እኔንም መፍራት የሌለብሽ ክፉና መራራ ነገር እንደሆነ እወቂ፤ ተመልክቼ ይላል የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር።»

ቁልፍ ሥፍራዎች

አናቶት፤ ኢየሩሳሌም፤ ፊግ፤ ግብጽ

ዋና ዋና ገጽ ባሕርያት - የይሁዳ ነገሥታት (ኢየሱያስ፤ ኢዩላካዝ፤ ኢዩላቂም፤ ዩላኪን፤ እና ሌዴቅያስ)፤ ባርክ፤ ኤቤድ-ሜሊክ፤ ንጉሥ ናቡከደነፆር እና ሪካሞድያን።

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን አሰሳ ከገጽ 104 እስከ 112
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 1 ከገጽ 218 እስከ
- መጽሐፍ ቅዱስ የኤርምያስን መጽሐፍ በሙሉ እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኤርምያስ ምዕራፍ አንድን (1) አንብቦህ ለኤርምያስ እግዚአብሔር የሰጣቸው ተስፋዎች ምን ምን እንደሆኑ ጥቀስ። ተቃውሞ እንደሚገጥመው ኤርምያስ ያውቅ ነበር?
2. በምን ዓይነት መንገዶች ነበር የይሁዳ ሕዝቦች የተታሰሉት? ኤርምያስ ይህን ግንዛቤያቸውን ለመሰማት ምን መከራ አደረገ? ይህን ጥያቄ ለመመለስ ከምዕራፍ 2-20 በማስተዋል አንብብ።
3. ኤርምያስ 11+18-23፤ 15+15-21፤ 26+1-19፤ 38+1-23 ያሉትን ክፍሎች አንብቦህ ኤርምያስ ላጋጠመው ስደት ምላሽ የሰጠባቸውን መንገዶች ጥቀስ።
4. በኤርምያስ 31+31-37 ባሰው ክፍል በተሰጠው ለዲስ ኪዳንና በብሉይ (በሙሉ ጊዜ በተሰጠው አሮጌ) ኪዳን መካከል ያለውን ተመሳሳይነት እና ልዩነት የሚያሳዩላቸው ነገሮች ምን ምን ናቸው?
5. በስቃቃው ኤርምያስ ምዕራፍ 3 መሠረት የእግዚአብሔር ታማኝነት እንዴት ባለ መልኩ በታላቅ ሕዝን ውስጥ መጽናናትን ይሰጣል?

የመመዘኛ ፈተና

1. ኤርምያስ ኃ.ዕ. 36-45 ያለውን አንብቦህ የአሁኑ እገር መሪዎችና ባለሥልጣናት ለእግዚአብሔር ቀል ያላቸውን አመለካከት ከንጉሥ ኢዩላቂም (ም. 36) ሁኔታ ጋር ስታስተያይ ምን ልዩነት ወይም አንድነት ትመለከታለህ?

ትምህርት 18

ትንቢተ ሕዝቅኤል

መግቢያ

እግዚአብሔር ሕዝቡን ለኃጢአታቸው ቅጣት ይሆን ዘንድ ወደ ምርኮ አገር ቢሰድዳቸውም መናገሩን ቀጥሏል። ሕዝቡን ከኃጢአታቸው ሊያነጻ የሚችሉውን፣ የመጀመሪያ ልባቸውን አደነደነው፤ እምቢ ያሉትን ቃሉን በድጋሚ መስማት ነበረባቸው። ናቡከደነፆር ለሁለተኛ ጊዜ የአይሁድ ሕዝብ ወደ ባቢሎን በ597 ዓ.ዓ. በምርኮ ሲወሰድ ነቢዩ ሕዝቅኤልም ነበረ። ሕዝቅኤል በምርኮ አገር ላሉት ሰዎች ትንቢት የተናገረ ነቢይ ነው። በዚህ ትምህርታችን ስለሕዝቅኤል መጽሐፍ ይዘትና አቀራረብ በተወሰነ ደረጃ እንግራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ፡-

- የሕዝቅኤልን መጽሐፍ ዋና ዓላማ ይገልጻል
- ኃጢአት ሕዝቡን ወደምርኮ እንዳስገባቸው፣ የእግዚአብሔር ሕዝብም በንስሐና ወደ እግዚአብሔር በመመለስ ደህንነት እንደሚያገኝ ያብራራል።
- የሐሰት መምህራን (በኤር. 28 እና 29 መሠረት) «እግዚአብሔር ሕዝቡን አይፈርድባቸውም» ብለው ቢያስተምሩም ምርኮው 70 ዓመት እንደቆየ እግዚአብሔር ለተናገረው ቃል ታማኝ መሆኑን ይገልጻል።
- ሰታመን የአይሁድ ቅሬታዎች ወደፊት መመሰሰና መታደስ እንደነበር ይገነዘባል።
- ኃጢአት የእግዚአብሔርን ክብር ከሕዝቡ ዘንድ የሚያርቅ መሆኑን በቤተክርስቲያን፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ሥፍራ እና በተለያዩ ፕሮግራሞች ማስተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የዘመኑ ምርኮ ነቢይ

- የእገልግሎቱ ዘመን
- አስተዋጽኦ
- ሥነ መለኮታዊ መልእክት

ቁልፍ ጥቅስና ሐረጎች

- ሕዝቅኤል 36+24-26
- «የሰው ልጅ ሆይ» 93 ጊዜ
- «የእግዚአብሔርም እጅ በእኔ ላይ ሆነች» 7 ጊዜ
- «የእሥራኤል እምላክ እግዚአብሔር ክብር» ወይም «የጌታ ክብር» 11 ጊዜ
- «ጌታ እግዚአብሔር» 200 ጊዜ ተደግሟል።

ዋና ገጽ ባሕርያት

- ሕዝቅኤልና ሚስቱ፣ የእስራኤል መሪዎች፣ ናቡከደነፆር

ዋና ዋና ሥፍራዎች

- ኢየሩሳሌም፣ ባቢሎን፣ ግብጽ

የምንባብ ክፍሎች

- ከመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢተ ሕዝቅኤል
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ከፍል 2 ገጽ 1 እስከ 54
- የብሉይ ኪዳን አሰላ ከገጽ 113 እስከ 119

1. ሕዝቅኤል ምዕ. 4-24 ያለውን ክፍል እንብባለን ሕዝቅኤል የእሥራኤልንና የይሁዳን ሕዝብ ሠርተዋል ብሎ የሚሰራው ምን ዓይነት ምንገርና ኃጢአት ነበር? ሥጋዊ ምንገርና ከመንፈሳዊ ምንገርና ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?
2. ሕዝቅኤል ምዕራፍ 8-11 ያለውን ክፍል እንብባለን የእግዚአብሔር ክብር ቤተመቅደሱን ሰቆ የሄደበትን ምክንያቶች ዘርዝር::
3. እግዚአብሔር በምን መልኩ ሁሉን ቻይ፣ ቅዱስ፣ የዓለም ገዢና ስሜወዳቸው ሁሉ እባት እንደሚሆን ከሕዝቅኤል መጽሐፍ ምዕ. 25-32 ያለውንና ከ33-48 ያለውን ክፍል በማንበብ እብራራ::
4. ሕዝቅኤል ምዕ. 18ን እንብብና ሕዝቅኤል በምን መልኩ ሕዝቡ በቅጣት ውስጥ ያሉት ከእባቶቻቸው ኃጢአት የተነሳ እንደሆነ እድርገው በተሳሳተ መንገድ የሚያስቡትን እንዴት እንዳስተካከለ እብራራ::

የመመዘኛ ፈተና

1. ሕዝቅኤል 40-48 ያለውን ክፍል እንብባለን ስለቤተመቅደስ መታደስና ስለእግዚአብሔር ክብር መመለስ ሕዝቡ ነበረው ብለህ የምታስበው ግንዛቤአቸው ምን እብራራ::

ዳንኤል

መግቢያ

ዳንኤል፤ በስሙ «እግዚአብሔር ፈራጀ ነው» የተባለው ሰው በልጅነቱ ወደ ምርኮ እገር በ605/606 ዓ.ዓ. ተወስደ:: በሄደበትም ሥፍራ እግዚአብሔርን በማይፈሩት የእሕዛብ ነገሥታት ዘንድ በታማኝነቱ ተመስክሯል:: ወደ እግዚአብሔር በመፀለዩ በሐሰት ተከሰሶ በአናብስት ጉድጓድ መጣሉ፣ ሦስቱ ጓደኞቹ በእሳት መጣላቸው እግዚአብሔር ግን በእርሱ የታመኑትን የአናብስትን እፍ ዘግቶ የአሳትን ኃይል አጥፍቶ አዳናቸው:: በዚህም፣ የሁሉ የበላይና ተቆጣጣሪ እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን አስመሰክረ:: በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ስለወደፊቱ የተተነበዩ ትንቢቶችና ለመተርጉም ከባድ የሆኑ ራዕዮችም ይገኙበታል:: ዳንኤል በጥበቡ ስለተረገማቸው ራዕዮች፣ ሕልሞች እና ስለሌሎችም ነገሮች እንማራለን::

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ:-

- ዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ በምርኮ እገር ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነው ያሳለፉትን እይሁዶች ይዘረዝራል::
- እግዚአብሔር የእሕዛብ ነገሥታት ሁሉ የበላይ፣ የሕዝብን ሁሉ ፍጻሜያቸውን የሚያውቅ ሕዝቡ ጥንቃቄ የሚያደርግና ሁሉን የሚቆጣጠር መሆኑን ይገልጻል::
- እግዚአብሔር ትዕቢተኞችን ሁሉ የሚያዋርድ፣ ትሁታንን የሚያከብር እምላክ መሆኑን በቤተክርስቲያን ያስተምራል::

ቁልፍ ጥቅሶች

«የጠስቀውንና የተሰወረውን ይገልጣል፤ በጨለማ ያለውን ያውቃል፤ ብርሃንም ከእርሱ ጋር ነው» (ዳን. 2+22)::

«ልዑል በለዎች መንግሥት ላይ እንዲሰለጥን ለወደደውም እንዲሰጠው! ክሰውም የተዋረደውን እንዲሾምበት ሕያዋን ያውቁ ዘንድ ይህ ነገር የጠባቂዎች ትዕዛዝ! ይህም ፍርድ የቅዱሳን ቃል ነው» (ዳን. 4-17)።

ቁልፍ ቃላት

«ራዕይ» «ሕልም» 4-17

ቁልፍ ሥፍራዎች

የናቡከደነፆር ቤተመንግሥት፣ የአቶኑ አላት ሥፍራ፣ የብልጣር ግባግ ሥፍራ እና የእናብስት ጉድጓድ።

ዋና ገጸ ባሕርያት

ዳንኤል፣ ናቡከደነፆር፣ ሲድራቅ፣ ሚሳቅ፣ አብድናጉ፣ ብልጣር፣ ዳርዮስ

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የአገልግሎት ዘመኑ
- ዘመኑ
- ሥነ መስኮታዊ መልእክት

የምንባብ ክፍሎች

- ከመጽሐፍ ቅዱስ የትንቢተ ዳንኤል መጽሐፍ
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ገጽ 56-88
- የብሉይ ኪዳን አሰሳ ከገጽ 120-127 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ከዳንኤልና ከጓደኞቹ ታሪክ ለዛሬ ቤተክርስቲያንና ክርስቲያኖች የሚሆን ምን ትምህርት እንማራለን?
2. የዳንኤልን መጽሐፍ በሙሉ እንብብህ መጽሐፉ ስለውጤታማ ጸሎት ምን እንደሚያስተምር ጻፍ።

3. እግዚአብሔር የታሪክ ሁሉ የበላይና ብለቤት ጌታም ነው። መጽሐፉ ይህን ሃሳብ በምን መልኩ ይገልጻል?

4. በምዕራፍ 4 እና 5 መሠረት የናቡከደነፆርና የብልጣር ዋና ኃጢአታቸው ምን ነበር? እግዚአብሔርን እነርሱን ለማስተማር የፈለገው ነገር ምን ነበር?

5. በዳንኤል 9 ላይ የሚገኘው ጸሎት በምን መልኩ ዳንኤል ዘሌዋውያን 26፣ 1ኛ ነገሥት 8 እና ኤርምያስ 25 የሚያውቅ መሆኑን ያመሰክራል? ይህን ጥያቄ ስመመለስ የተሰጡትን ክፍሎች በጥንቃቄ አንብብ።

የመመዘኛ ፈተና

1. በዮሐንስ 17 ቁ.11 እና ቁ. 16 ላይ «በዓለም ናችሁ ግን ከዓለም አይደላችሁም» የሚለውን ሃሳብ ከነዳንኤል ሕይወት ጋር በማስተያየት አብራራ።
2. ዳንኤልና (ምዕራፍ 6) ሦስቱ ጓደኞቹ (ምዕራፍ 3) ወደፊት ጠንካራ መከራ ለሚያዩ ቅዱሳን በምን መንገድ ምስሌ መሆን ይችላሉ?

V. ደቂቀ ነቢያት

ትምህርት 20

ሆሴዕና አሞጽ

20.1 ትንቢተ ሆሴዕ

መግቢያ

የሆሴዕ መጽሐፍ አቀራረብ እስራኤል እግዚአብሔርን ትታ ሌሎችን አማልክት እንዳትመለከት (በምሳሌያዊ እነጋገር እንዳመነዘረች)፤ በተደጋጋሚ በማመጽ አምላኳ እንዳሳዘነች ይገልጻል። ጌታም ሊተዋት በማይችል ፍቅር እስራኤልን ስለወደዳት ደጋግሞ ንስሐ በመግባት እንድትታደስ ይጠራታል። በከፉ ሥራቸው የተጠመዱትን መቅጣቱን ያስገነዝበናል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲሰጠናቅቅ፡-

- እግዚአብሔር ለኃጢአተኛና ደጋግሞ ላመጸው ሕዝቡ ፍቅሩ የማይሰወጥ መሆኑን ይረዳል።
- እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ኃጢአትን ግን እንደሚጸድቅ/እንደሚቀጣም ማየት ይችላል።
- ሰፊ የሆነውን የእግዚአብሔርን ትዕግሥትና ምህረት አንዲሁም አስደናቂ የሆነውን የማይለወጥ ፍቅሩን ይገነዝባል።
- እግዚአብሔር ታማኝና ቃልኪዳን አክባሪ እንደመሆኑ ኃጢአት የሚያስከትለውን ጥፋትና ወደጌታ መመለስ ውጤቱ በረከት መሆኑን ያውቃል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ዋና ዓላማዎች
- አስተዋጽኦ

- ዋና መልእክት
- ስነ መስኮታዊ መልእክት
- ማጠቃለያ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስላ ክፍል 128 እስከ 134
- ክብሉይ ኪዳን ትመማ ሁስተኛ መጽሐፍ የትንቢተ ሆሴዕን ክፍል
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ የሆሴዕን መጽሐፍ ክፍል በመሉ አገብብ።

የጥያቄዎች መልስ

1. ጌታ ኃጢአትን እንደቀጣ፤ ቅዱስ እንደሆነና ከኃጢአት ጋር ሕብረት እንደማያደርግ፤ ጻድቅ እንደሆነና ኃጢአትን እንደሚፈርድ፤ መልሶ የሚያቅፍ መሆኑን።
2. ንስሐና አምልኮ እንደማይነጣጠሉ የሆሴዕ መጽሐፍ በአምነት በመታዘዝ ራስን ስጌታ ሳይስጡ መስዋዕት ማቅረብ ጌታን ማምላክ፤ በጌታ ዘንድ ፍጹም ተቀባይነት የሰውም (6-1-6)።
3. ኃጢአት ሁሉን ነገር የሚነካና የሚያበላሽ እንደሆነ ታማኝነት ማጉደሷ በኃይማኖት፤ በፖለቲካና በግብረንብ በኢኮኖሚያዊም ጭምር ውድቀትንና ጥፋትን አስከትሎባታል።
4. ባል፤ አረኛ፤ አባት

የጥናት ጥያቄዎች - ትንቢተ ሆሴዕ

1. እግዚአብሔር እስራኤልን መቅጣቱ ምን ያስተምርሃል?
2. ንስሐና አምልኮ እንደማይነጣጠሉ ከሆሴዕ መጽሐፍ ምን ተረዳህ?
3. እስራኤል በእግዚአብሔር ላይ ታማኝ አስመሆንዋ ምን ትግር አስከትላታለች?
4. እግዚአብሔር ለመሪጠው ሕዝቡ እንደ ምንድን ነው?

የመመዘኛ ፈተና

1. ኃጢአት በሰራህ ጊዜ ወይም በተስያዩ ትግር ውስጥ ሆነህ እግዚአብሔር የተወሀ ሲመስልህ፤ የእግዚአብሔር ፍቅር ፍጹም እንደሆነና በሁኔታዎች እንደማይለዋወጥ

ለመረዳት የሆሴዕ መጽሐፍ ምን እንደረዳህ ለወደፊቱ ሕይወትህ መጽናናትና ተስፋ የሚሆን ትምህርት ያገኘህውን በአጭሩ ጻፍ።

2. የሆሴዕን መጽሐፍ ከዘዳግም መጽሐፍ ጋር በማገናከብ እንዲለብሐር ለገባው ቃልኪዳን ታማኝ መሆኑንና ሕዝቡም የቃል ኪዳን ግዴታዎችን የመፈጸም ርህራሄነት እንደሚጠበቅበት ምን አስተዋልክ?

20.2 ትንቢተ አሞጽ

መግቢያ

እንዲለብሐር ለነቢዩ አሞጽ የቃል ኪዳን ግዴታዎችን ባልፈጸመችው በእስራኤል ላይ እንደሚፈርድባት እስጠንቅቋል። ግን በግፍ ከተሞላችበት ሁኔታ መመለስ አለባት። ሁሉን የሚገዛ አምላክ በእርሱ ስልጣን ላይ የተነሱትን ሕዝብ ሁሉ እንደሚቀጣ ለእስራኤል ግን ወደ እንዲለብሐር በሚመለሱት ቅሬታዎች አማካይነት በፍጻሜ የመባረክና የማደስ ተስፋ እንዳላት ያሳየናል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲጠናቅቅ፡-

- ለሰዎች ባልጽግና ሁልጊዜ የበረከት ምልክት እንዳይደለ ያውቃል፤
- እንዲለብሐር ተመለሱ ሲል በእመጽ መግፋት ፍርድን እንደሚያመጣ ይገነዘባል፤
- እንዲለብሐር እስራኤልን ብቻ ሳይሆን ሰውን ሁሉ የሚያስተዳድርና፣ የሚዳኝ እንደሆነ ይረዳል።
- እንዲለብሐር የፍርድ አምላክ ብቻ ሳይሆን ተመልሶ እንደሚምርና ተስፋን የሚያድስ አምላክ መሆኑን ለማሳለብ ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ዋና ዓላማዎች
- አስተዋጽኦ

- አሞጽ
- የሰነ ጽሑፍ ይዘቱ
- ማጠቃለያ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስላ ክገጽ 135-139
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ ሁለተኛ መጽሐፍ ስለ ትንቢተ አሞጽ የተለጠውን ማብራሪያ አንብብ።
- ከመጽሐፍ ቅዱስህ የትንቢተ አሞጽን መጽሐፍ አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. አሞጽ ማለት ምን ማለት ነው? ከየት ተጠራ? ይህ ጥሪ ምን ያስተምርሃል?
2. ምችትና ኃብት ሁሉ የእንዲለብሐር በረከት ምልክት ይመስላሃል?
3. ግብዝነት ስለሞላበት ሃይማኖት የአሞጽ መጽሐፍ የሚያሳየውን ጥቂት ነጥቦችን ዘርዝር።
4. የአሞጽ እገልግሎት ከጌታ ኢየሱስ እገልግሎት ጋር ይመሳሰላል የተባለው ለምንድን ነው?

የመመዘኛ ፈተና

1. የዘመናችንን አምልኮ ከአሞጽ ዘመን ጋር በማመሳከር አምልኮአችንን እንዴት ማስተካከል እንደሚገባን ጥቂት ሃሳቦችን ከተረፋሽው ግለጽ።
2. የአሞጽ መጽሐፍ እንዲለብሐር ለእስራኤል የገባውን ቃል ኪዳን ብቻ ሳይሆን፣ እስራኤልም ከእንዲለብሐር ጋር ያላትን የቃል ኪዳን ግዴታዎች ማስታወስ እንደሚገባት ሲያሳስበን በራሳችን ሕይወትና በእዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን ይህን እውነት እንዴት እናየዋለን?

3. እግዚአብሔር እስራኤልን ከአመጽ የተነሳ ሊያጠፋ ቢነሳም በእነሱ የሚመለሱትን ጥቂት ቅሬታዎች አድሶ በእነርሱ በኩል ሕዝቡን ሁሉ ወደ ራሱ ስም ይስባል። ከአሞጽ መጽሐፍ ስታጠና እግዚአብሔር ለልጆቹ ኪዳን ያለውን አክብሮት እንዴት ትረዳለህ?

የጥያቄዎች መልስ

1. አሞጽ ማለት ሸክም ተሸካሚ ማለት ነው። ላሞችንና በጉችን ከሚጠብቅበት ቦታ ተጠራ እግዚአብሔር በማንም ሰው ሊጠቀም እንደሚችልና ሁልጊዜ ለእርሱ ጥሪ በየተሰማራንበት ሥራ ላይ ሆነን ንቁዎችና ምላሽ የምንለጥ መሆን እንደሚገባን ያስረዳል።
2. ምቹትና ኃብት ሁሉ ከእግዚአብሔር በረከት ምልክት እንዳልሆነ የእግዚአብሔርን ቁጣ እንዳመጣና በእርስ በርስ አመጽንና መለያየትን እንዳስከተለ ያለሕግና ያለ እግዚአብሔር ችርነት በዝርፊያ በአመጽም እንደሚገኝ ከታሪኩ እንረዳለን።
3. ግብዝነት የተሞላበት ሃይማኖት ከአሞጽ መጽሐፍ የምናገኛቸው ነጥቦች ተዘርዝረዋል።
4. የአሞጽ አገልግሎት ከጌታ ኢየሱስ አገልግሎት ጋር የሚመሳሰልባቸውን መንገዶች ተመልከት።

ትምህርት 21

ሚክያስ፣ ኢዩኤል፣ አብድዩና ዮናስ

መግቢያ

ክእነዚህ ታናናሽ ነገሮች ታሪክ የምንረዳው ሰዎች በሚያጠፉት ጥፋት ምክንያት የእግዚአብሔር ቁጣና ፍርድ እንደሚመጣ ነው። እግዚአብሔር ከመልካምነቱ የተነሳ፣ ንስሐ ለሚገቡ ምሕረትንና ይቅርታን ማዘጋጀቱን እንማራለን። ደግሞም እግዚአብሔር የተስፋና የበረከት አምላክ በመሆኑ የበለጠ ለጌታ መኖር ይገባል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲጠናት፡-

- የተጠቀሱትን መጻሕፍት በሚገባ ያውቃቸዋል፤
- መጻሕፍቱ ለክርስቲና ኑሮ የሚሆኑ መመሪያዎችን ማውጣት ይችላል።
- ያገኛቸውን መንፈሳዊ ትምህርቶች በተግባር ላይ ማዋል ይችላል።

እስተዋጽኦ

ትንቢተ ሚክያስ

«የፍርድና የተስፋ መልእክት»

- መግቢያ
- ዓላማዎች
- የመጽሐፉ እስተዋጽኦ
- በሚክያስ ዘመን የነበረው የሕዝቡ ሁኔታ
- ማጠቃለያ

ትንቢተ ኢዩኤል

«(የጌታ ቀን) ፍርድና ምሕረት»

- ዋና ዓላማዎች

- የመጽሐፉ እስተዋጽኦ
- የስነ መለኮታዊ መልእክት
- ማጠቃለያ

ትንቢተ አብድዩ

«የሚወድቀው ዓለትና ለዘላለም የሚጸናው መንግሥት»

- መግቢያ
- ፀሐፊው
- ዘመን
- ርዕስ
- የመክፈቻ ጥቅስ
- የመክፈቻ ቃል
- የመጽሐፉ ዓላማ
- እስተዋጽኦ
- ታሪካዊ መነሻ
- ክእብድዩ መጽሐፍ ለሕይወታችን የምናዛምዳቸው ትምህርቶች
- ማጠቃለያ

21.4 ትንቢተ ዮናስ

- ዋና ዓላማዎች
- ጸሐፊው
- የመጽሐፉ እስተዋጽኦ
- ስነ መለኮታዊ መልእክት
- ማጠቃለያ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን እስሳ ክፍል 147 እስከ 149
- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 2ትን ክፍል 126-169

- ከመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢተ ሚካያስ፣ ኢዩሌል፣ አብድዩና ዮናስን አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በትንቢተ ኢዩሌል ከተጠቀሱት የተስፋ ቃላት አንዱ ስለመንፈስ ቅዱስ መፍሰስ የተነገረ ነው። የአዲስ ኪዳን ስለዚህ ምን ይላል? መቼስ ተፈጸመ?
2. ለኢዩሌል መልእክት የመጀመሪያ ሰሚዎች (አንባቢዎች) እነማን ናቸው?
3. ነቢዩ ሚካያስ የኖረበት ዘመን ክሌሎች ነቢያት ጋር ተመሳሳይነት አለው። ስማቸውን ጻፍ።
4. የሚካያስ ስም ትርጓሜ ምንድን ነው?
5. ትንቢተ አብድዩን ከሌሎች የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ለየት የሚያደርገው ምንድን ነው?
6. በትንቢተ ሚካያስ ስለክርስቶስ ከተነገሩት ትንቢቶች ሁለቱ ምንን በተመለከተ ነው?

የመመዘኛ ፈተና

1. ዮናስ ነቢዩ በአሳ ሆድ 3 ቀን አደረ ይላል፤ ለአንድ የማያምን ሰው ይህን አውነት እንዴት ትገልጽታለህ?
2. ስለትዕቢት መንስኤና ውጤት ትንቢተ አብድዩን ደጋግመህ በማንበብ ነጥቦችን ዘርዝርና ማብራሪያ ስጥ።
3. የዮናስ መጽሐፍ ሚሲዮናዊ (ወንጌልን ለሌሎች የማድረስ) ሃሳብ አለው። ባሬስ የእኛ ቤተክርስቲያን ምን ዓይነት ዕርምጃዎችን መውሰድ ይኖርባታል?

የጥያቄዎች መልሶች

1. «መንፈሴን በሥጋ ለባሽ ሁሉ ላይ አፈስሳለሁ» (ምዕ. 2) ይህም የተፈጸመው በኢየሩሳሌም በበዓለ ሃምሳ ዕለት ነው (የሐዋ. 2)
2. ለይሁዳ (ደቡባዊ የእስራኤል መንግሥት) ነው።
3. ክእነኢላይያስና ሆሴዕ ጋር ነው።
4. «እግዚአብሔርን የሚመስል ማነው?»
5. አጭሩ (ትንሹ) መጽሐፍ ስለሆነ ነው።
6. . በቤተልሄም ስለመወሰዱ (5+2)
 - ክርስቶስ እንደሚነግስ (2+12-13፣ 4+1፣ 7)

ናሆም! ዕንባቆምና ሰፎንያስ

22.1 ትንቢተ ናሆም

መግቢያ:- የመጽሐፉ ዋና ይዘት በአሰር ላይ የፍርድን ቃል ሰማወድና በዚህም ይሁላን ሰማጽናናት ያቀደ ይመስላል፡፡ ስለ ነገዩ (የአሰር ዋና ክፍሉ) መመታትም በሰፋት ተጽፏል፡፡ በዚያን ወቅት የአሰር መንግሥት አሉ ከሚባሉት ጋያላን መንግሥታት አንዱ ብትሆንም የጋያላን ጋያል የታሪክ ባለቤት የነበረው እምላክ ይፈርዳታል፡፡ አንዚላብሔር ዓመጸን የሚበቃል መሆኑን ከመጽሐፉ አንግራሰን፡፡

22.2 ትንቢተ ዕንባቆም

መግቢያ:- መጽሐፉ የሚያተኩረው በደቡባዊው የይሁዳ ግዛት ላይ ሆኖ የአንዚላብሔር ፍጹም የታሪክ ባለቤትነት ን የሚያሳይ መጽሐፍ ነው፡፡ ምንም እንኳን ጋብሌትና ዓመጸ በምድር ቢበዛ አንዚላብሔር ምን ጊዜም ቢሆን የበላይ ነገርና ሉዓላዊ እምላክ መሆኑን ከመጽሐፉ አንገራሰን፡፡ ዕንባቆም የነበረውንና ያልነበረውን ነገር በበሉት በአንዚላብሔር ፊት ሲያቀርበው አናያለን፡፡ ነቢዩ ዕንባቆም «አንዚላብሔር ጻድቅ ሆኖ አያለ ለምን ዓመጸ ሲበዛ ዝም ይለል?» ሲል ያቀረበው ጥያቄ፤ ከብዙ ሰዎች ጥያቄ ጋር ይመሳሰላል፡፡

22.3 ትንቢተ ሰፎንያስ

መግቢያ:- መጽሐፉ ስለይሁዳ ጋብሌትና ድፍረት ያትታል፡፡ በመጽሐፉ ውስጥ የይሁዳው ንጉሥ ኢዮሲያስ በቀደመት ዓመጸኛት ነገሥታት ምናሲና አሞን የተደረጉትን ጥፋቶች ሰማረ አንደኞቹን አንመለከታለን፡፡ የነቢዩ ሰፎንያስ አነልግሎት (ያስተላለፋቸው ትንቢቶች) የንጉሱ ኢዮሲያስ የማደስ እርምጃዎችን በእድት አንዳዝ ይታመናል፡፡

የትምህርቶቹ ዓላማዎች፡-

ተማረው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

1. የአንዚላብሔር አውነተኛ ፍርድ በጋብሌትናው ዓለም ላይ እንደሚመጣ ከበፊቱ ይልቅ በመረዳት የሚጠፉትን ሰዎች በመድረስ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ ይፀልያል! ይተጋል! ወንጌልን ይመሰክራል፡፡
2. አንዚላብሔር ስለሕዝቡ (አለቤተክርስቲያን) ተሟጋች እንደሆነ ስለሚረዳ በቀልን ለአንዚላብሔር መተው ይማራል፡፡

1. አንዚላብሔር የበላይ ተቆጣጣሪ ሆኖ በሉዓላዊነቱ ዓለም
2. ን ሁሉ እንደያዘ ስለሚገነዘብ በዙሪያው በሚያየው ዓመጸና እርኩስት አይደናገጥም፡፡
3. ዘሕይወቱ! በአነልግሎቱ፤ በቤተ ክርስቲያን፤ በምድሪቷ፤ ወዘተ. በሚገኙ መውና ሰሚያያቸው

ተግዳሮቶች የተነሳ በአንዚላብሔር ላይ ያለው መታመን ይበልጥ ሥር እየሰደደ መሄድ አንጂ መናድ እንደሌለበት ይረዳል፡፡

1. ዓመጸና ጋብሌት በአንዚላብሔር ሕዝብ መካከል ካለ የአንዚላብሔር ጻድቅ ፍርድ ደግሞ እንደማይቀር ስለሚረዳ ስለሕይወቱ፤ ስለቤተክርስቲያንና በአጠቃላይ ስለምድሪቷ መንፈሳዊ ጤንነት በአንዚላብሔር ፊት ሁሉ መቅረብ እንደሰበት ይማራል፡፡
2. አንዚላብሔር የሚቀጣቸው የሚወዳቸውን እንደሆነ ይረዳል፡፡
3. አንዚላብሔር ፍቅር ነው = አንዚላብሔር ጻድቅ ፈራዩ ነው በሚሉት አባባሎች ላይ ያለው መረዳት ይጨምራል፡፡

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- መግቢያ
- ዓላማዎች
- የናሆም አስተዋጽኦ
- ናሆም
- የሰው ትርጉም
- የመጽሐፉ ማዕከላዊ ሃሳብ
- የናሆም መጽሐፍ ገድፍ
- ማጠቃለያ

- መግቢያ
- ዓላማዎች
- የዕንባቆም አስተዋጽኦ
- ስለዕ
- ንባቆም
- ዕ
- ንባቆም ያነሳለበት ዘመን
- ስለመጽሐፉ የተሰጠ ጠቅላላ ያለ

- መግቢያ
- ዓላማዎች
- የሰፎንያስ (አስተዋጽኦ)
- ሰፎ
- ንያስ የተባለው ሰው
- የሰፎንያስ መልዕክት ይዘት
- ከሰፎንያስ መጽሐፍ ወደ ወደሕይወታችን የምናዛምዳቸው

22.1 ትንቢተ ናሆም

- 1+7-9
- ናሆም

22.2 ትንቢተ ዕንባቆም

- ማብራሪያ
 - የዕንባቆም መጽሐፍ ሥልጣ
 - መንግሥት (ገድፍ)
 - ማጠቃለያ
- የመጽሐፍቱ ቀልፍ ጥቅሶች

- 3+2
- ዕንባቆም
- ባቢሎናውያን

የመጻሕፍቱ ቀልፍ ሥፍራዎች

- ነገዩ

- ይሁዳ

22.3 ትንቢተ ሰፎንያስ

- ትምህርቶች፡-
- የሰፎንያስ መጽሐፍ ገድፍ
- ማጠቃለያ

- 2+3
- ሰፎንያስ
- ኢዮሲያስ

የምንባብ ክፍሎች

22.1 - ትንቢተ ናሆም

- የብሉይ ኪዳን እስሳ ከገጽ 150 እስከ 151
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 170-177
- ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የትንቢተ ናሆምን ክፍል በጥንቃቄ አንብብ፡፡

22.2 - ትንቢተ ዕንባቆም

- ከብሉይ ኪዳን ሕሳስ ከገጽ 152 እስከ 154
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 178-190
- ከመጽሐፍ ቅዱስ የትንቢተ ዕንባቆምን ክፍል በጥንቃቄ አንብብ፡፡

22.3 - ትንቢተ ሰፎንያስ

- ከብሉይ ኪዳን እስሳ ከገጽ 155 እስከ 158
- ከብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 2 ከገጽ 190-201
- ከመጽሐፍ ቅዱስ የትንቢተ ሰፎንያስን ክፍል በጥንቃቄ አንብብ፡፡

የጥናት ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር የነኞቹን ከተማ ለመቅጣት የተነሳበትን ምክንያቶች አስረዳ።
2. በትንቢተ ፅንገቶችም ላይ እንደምትመለከተው እግዚአብሔር ባቢሎናውያንን ተጠቅሞ ይሁዳን ቀጥቷል፤ የፅንገቶችም ጥያቄ ለምን እግዚአብሔር በአሕዛብ ይጠቀማል? የሚል ነበር። ለዚህ ጥያቄ ከመጽሐፉ ጋር እያስተያየህ የራስህን መረዳት ስጥ።
3. በትንቢተ ሶፎንያስ ላይ እንደምናነበው የእግዚአብሔር ቁጣ በይሁዳ ላይ እንደሚመጣ ተነግሯል። ቁጣው በይሁዳ ላይ የሚመጣበትን ምክንያት/ቶች በዝርዝር አስረዳ።
4. በትምህርት 22 ውስጥ ባሉት ሦስት የትንቢት መጻሕፍት ማለትም ትንቢተ ናሆም፤ ፅንገቶችምና ሶፎንያስ ላይ የተሰጡትን ቁልፍ ጥቅሶች በጥንቃቄ አንብቡ። ከእነዚህ ጥቅሶች ስለእግዚአብሔር ማንነት (ባሕርይ) የምታገኘውን ትምህርት በዝርዝር አስረዳ።
5. ከነብዩ ናሆም፣ ፅንገቶችምና፣ ሶፎንያስ ሕይወትና እገልግሎት የምታገኘው ትምህርት ከራስህ ጋር እያዛመድክ አብራራ።

የመመዘኛ ፈተና

1. እሁን በዓለም ላይ ሐጢአት፣ ዓመጸና እርኩሰት ሲበፋ ስትመለከት ስለእግዚአብሔር ማንነት፣ ስለሰው ማንነት፣ እና ስለእግዚአብሔር ፍርድ ምን ትገነዘባለህ?
2. ከነብዩ ፅንገቶችም የምትማረው አንድ ልዩ ትምህርት ምንድነው?
3. የእግዚአብሔር ቁጣ በሕዝቡ ላይ የሚመጣበት ዋና ዋና ምክንያቶች በራስህ አባባል ግለጽ። በሌላ አነጋገር የእግዚአብሔር ቁጣ በሕዝቡ ላይ ከመጣ በኋላ የሚገኘው/የሚታየው/ ውጤት ምንድነው?

የጥያቄዎች መልስ

1. በነኞቹ ከተማ ከተስፋፋት ዓመጸዎች ዋና ዋናዎቹ፡-

ደካማውን መበዝበዝ፣ እርኩሰት፣ አለመታዘዝ፣ ግድያ፣ ጭካኔ ወዘተ. (3+1፣ 3+19፣ ተመልከት)

- የእሥራውያን ኃጢአት በተመለከተ ናሆም 1+11፣ 1+14፣ 3+1-19 ላይ ተመልከት።

2. መልስህን ከማስታወሻውና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አስተያየው።

3. መልስህን ከማስታወሻውና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አስተያየው።

4. መልስህን ከማስታወሻውና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አስተያየው።

5. መልስህን ከማስታወሻውና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር አስተያየው።

ትምህርት 23.1 ሐጌ

«ለየትኛው ነገር ቅድሚያ ትሰጣችሁ?»

«...ቤቱንም ሥራ፤ ለእም በእርሱ ደስ ይሰኛል፤ እኔም እመስገናለሁ፤ ይላል እግዚአብሔር (1+8)»

መግቢያ

ሐጌ ከባቢሎን ምርኮ መልስ ከተናገሩት ነቢያት አንዱ ነው። እግዚአብሔር ዕረፍት ከሰጠ በኋላ የግልን ጉዳይ በማስቀደም የእርሱን ሥራ ቸል ማለት በስዎች ዘንድ የተለመደ ነው። በሐጌ ዘመን የነበሩትን ሕዝብ የተፈታተናቸው ነገር ቢኖር ይኸው ነበር። የጌታን ቤት ግንባታ ሥራ ቸል በማለታቸው በልዩ ልዩ መንገድ ቀጣቸው፤ ነገር ግን አላስተዋሉም፤ ንስሐም አልገቡም። ለጌታ ሥራ ቀዳሚውን ሥፍራ መስጠት በረከትን ያመጣል፤ ጌታም ይከብርበታል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

- ለእግዚአብሔር ሥራ ቀዳሚውን ቦታ እስመስጠት ቅጣት ማስከተሉን።
- ጌታ በመንፈሱ የሕዝብ መሪዎችንና ሕዝብን ለዓላማው እንደሚያነሳሳቸው፤ እርሱ መስራት ሊጀምር ሁሉም ለእርሱ፤ ለቅድስና ሕይወት ቅድሚያ መስጠት እንደሚገባ።
- በክርስቶስ በኩል ሊመጣ ያለውን ክብር ለማየት መመኘት እንዳለብን ይገባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ዓላማዎች
- አስተዋጽኦ
- ጸሐፊው
- ሥነ መስኮታዊ መልእክቶች
- ማጠቃለያ

የምንባብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 21 ገጽ 202-215
- ትንቢተ ሐጌ ምዕ. 1 እና 2
- የብሉይ ኪዳን እስላ ክፍል 159 እስከ 162 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

ሀ. ሐጌ ከባቢሎን ወደ ኢየሩሳሌም መጀመሪያ የሄደው መቼ ነበር?

ለ. አይሁዶች ወደገዛ አገራቸው እንዲመለሱ ያወጀው የሕዝብ ንጉሥ ማን ይባላል?

ሐ. ሐጌና ዘካርያስ በኢየሩሳሌም ለነበሩት አይሁድ ምን እንዳደረጉ ገለጽ።

መ. መሠራት የተጀመረው የቤተመቅደስ ሥራ መንገድ ላይ የቆመው በምን ምክንያት ነበር?

የመመዘኛ ፈተና

1. በአካባቢህ ባሉት አብያተ ክርስቲያናት የእግዚአብሔር ሥራ ቸል የተባለበት ሁኔታ ካለ ዘርዝር (ጥቀስ)
2. ለዚህ ቸልተኝነት መፍትሄ ይሰጣሉ ብለህ የምትገምታቸውን ነገሮች ጥቀስ።
3. የእግዚአብሔር መንፈስና ቃሉ ማድረግ የሚችልባቸውን ዋና ዋና ነገሮች ገለጽ።
4. በሐጌ መጽሐፍ ጥናትህ ውስጥ ጌታ ስልገቡ በይበልጥ የተናገረህ ነገር እለ? እንዴት?
5. መልሶቹ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሃሳብ ጋር የሚስማሙ መሆን ይኖርባቸዋል።

የጥያቄዎች መልሶች

1. በ536 ዓ.ዓ.
2. ቲሮስ
3. በእስራኤል አምላክ ስም ትንቢታዊ መልዕክት አስተላልፈዋል።

ከትምህርት 23.1

1. በ536 ዓ.ዓ.
2. ቂርስ
3. በአስራኤል አምላክ በም ትንቢታዊ መልዕክት እስተላልፈዋል።
4. በሳምራውን በኩል ከተነሳው ተቃውሞ የተነሳ (ዕዝራ 4+24)

ዘካርያስና ሚልክያስ

መግቢያ

በእነዚህ ሁለት መጻሕፍት አስደናቂ የሆኑ ትምህርቶችን እናገኛለን። እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለው ዓላማው ምንድን ነው? ሕዝቡስ በፊቱ ምን ይመስላል? ጠቅላላ የእምነት ሕይወቱ (ኑሮው) እግዚአብሔር እንደሚፈልገው ነው? ወይስ መስተካከል ያለበት ነገር አለ? ጌታ የሚያጽናና ምክርና ተስፋ ካስፈለገም የተገላጸ መልእክቶች አሉት። እነዚህን አሳቦች በሚያካትት መልኩ ትንቢተ ዘካርያስና ሚልክያስን እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

- የትንቢተ ዘካርያስና ሚልክያስን መጽሐፍ በሚገባ ይረዳል።
- በዘመናችን ላሉ አገልጋዮችና ክርስቲያኖች የሚሆኑ ትምህርቶችን ከእነዚህ መጽሐፎች ማዘጋጀት ይችላል።

መግቢያ

የእግዚአብሔር ዓይኖች ዘወትር በሕዝቡ ላይ ናቸው። እኛ ለእርሱ ሙሉ በሙሉ ተስጥተን ሥራውን የምንሠራ ከሆንን፣ እርሱ በሚያስፈልገን ሁኔታ ይመክረናል፤ መጽናትንም ይሰጠናል። ከዚያም አልፎ የዘላለም ተስፋውን ሲያስጨነጠን የልቡን ይነግረናል። እነዚህን በመሳሰሉ ሃሳቦች ትንቢተ ዘካርያስ ሰፊ ትምህርቶች አሉት።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

- የትንቢተ ዘካርያስን ዋና ዋና መልእክቶች ይረዳል፤
- ስለክርስቶስ በዚህ መጽሐፍ የተነገሩትን ትንቢቶች ይገነዘባል፤
- እግዚአብሔር ሕዝቡ ወደእርሱ ሲመለሱ፣ እርሱም ወደእነርሱ በመመለስ እንደሚያጽናናቸው ይገነዘባል፤
- እግዚአብሔር ለሚጠቀምባቸው ሰዎች እንዴት እንደሚጠነቀቅላቸውና የሰይጣንን ተቃውሞና ክስ እንደሚመታ ይረዳል (ምዕ. 3)።
- ስለመንፈስ ቅዱስና ስለጌታ ሥራ ሲያስብ ዘወትር በእርሱ ላይ መደገፍ እንዳለበት ይገነዘባል (ዘካ. 4+6፣ ኤፌ. 5+18)።
- እግዚአብሔር በክርስቶስ በኩል አስቀድሞ የተናገራቸውን ተስፋዎች እንደፈጸመ፣ የተሩትንም ወደፊት እንደሚፈጽም በማመን በተስፋ መኖር እንዳለበት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

አስተዋጽኦ
 ጸሐፊው
 ታሪካዊ አቀማመጥ
 ስን መስከታዊ መልእክቶች
 ማጠቃለያ

የምንብብ ክፍሎች

1. የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ ክፍል 21 ከገጽ 215-239
2. የብሉይ ኪዳን እስላ ከገጽ 78 163 እስከ 169

ከትምህርት 23.2 የቀረቡ ጥያቄዎች

ቀጥሎ በቀረቡት ጥያቄዎች መልስ ስጡ፡-

ሀ. የነቢዩ ዘካርያስ ዋና አገልግሎት ምን እንደነበረ በአጭሩ ግለጽ፡፡

ለ. በብሉይ ኪዳን በብዛት ስለክርስቶስ ትንቢት የተናገሩትን ሁለት ነቢያት ስም ጥቀስ፡፡

ሐ. ከትንቢተ ዘካርያስ ገና ያልተፈጸመ፣ ግን በክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት ጊዜ ይፈጸማል ብለህ የምታስበውን ምዕራፍ ጥቀስ፡፡

መ. እግዚአብሔር ስለአገልግሎቱ የሚጠቀምበት ሰው ምን ዓይነት ሰው ነው (ዘካ. 3-4)?

23.3 - ሚልክያስ

መግቢያ

የጌታ ሕዝብ ብዙ ምክርና ተግባር ተቀብሎ ንስሐ በመግባት ከታደሰ በኋላ በእምነቱ መጽናት ሲገባው መድከም ጀመረ፡፡ የሃይማኖት መሪዎችም ራዕያቸው ይጠፋና ጌታን መፍራት ሁሉ ይረሳሉ፡፡ አገልጋዮችና ተገልጋዮች ሁሉም እምላካቸውን ወደሚያሳዝን ሁኔታ ይደርሳሉ፡፡ ይህን ዓይነት ሕይወት የኖሩ የሚልክያስ ዘመን ሰዎች ናቸው፡፡ ሕዝቡ ሲጠፋ ዝም ብሎ ማየት የማይፈቅድ ጌታ! በፍቅር ድምጹ በቃሉ በኩል ንስሐ እንዲገቡ ይጋብዛል፡፡ ድምጹን ስምተው ለሚመለሱ የዘላለም ተስፋ ይስጣቸዋል፡፡

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

1. የትንቢተ ሚልክያስን መጽሐፍ ዋና መልእክት ይረዳል፡፡
2. ኃጢአትና ክህደት ፍርድ እንደሚያስከትሉ ይገነዘባል፡፡

3. በጌታ የተጠሩት ሕዝቡ ጌታን በመፍራት! በመውደድ! በቅድስና ኑሮ ማምለክ እንደሚገባቸው ይረዳል፡፡

4. ወደፊት ለጸድቃን የዕረፍት! ስኃጢአን ደግሞ የፍርድ ቀን እንደሚመጣ ይገነዘባል፡፡

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ዋና ዓላማዎቹ

አስተዋጽኦ

እሐፊው

ስነ መስከታዊ መልእክት

ማጠቃለያ

የምንብብ ክፍሎች

- የብሉይ ኪዳን ትመማ 2ኛ መጽሐፍ! ክፍል 21 ገጽ 242-261
- መጽሐፈ ሚልክያስን በሙሉ
- የብሉይ ኪዳን እስላ ከገጽ 170 እስከ 173 አንብቡ፡፡

የጥናት ጥያቄዎች

1. በሚልክያስ ምዕ. 4 «መልእክተኛዬን» እንደዚሁም «ኢልያስን አልካለሁ» ሲል ምን ማለቱ ነው (ማንን ይልካል)?
2. የሚልክያስ ዘመን ሕዝቦችና ካህናት ጌታን በምን በምን እንደበደሉት ከ3 ያሳሉ ነጥቦችን ጥቀስ፡፡
3. «ታላቁና የሚያስፈራው የእግዚአብሔር ቀን» የሚለው ሐረግ ወደ ምን ያመለክታል?

የመመዘኛ ፈተና

1. ከትንቢተ ዘካርያስ ሰዓፊዋ ቤተክርስቲያን የሚሆኑ ሦስት ነገሮችን በመጥቀስ ትግሩንና የመፍትሄውን አሳብ በተማርነው መሠረት ግለጽ፡፡
2. ስለክርስቶስ በዘካርያስ ተጠቅሰው! በአዲስ ኪዳን ተፈጻሚነት ያገኙ ሦስት ነገሮችን ጥቀሳቸው፡፡

3. በሚልክያስ ዘመን ካህናትና ሕዝቡ በጌታ ፊት የተወቀሱባቸውን ነገሮች ተመልክተናል፡፡ በአብያተ ክርስቲያናት ዙሪያ ተመሳሳይ የሚወቀሱበት ነገር ያለ ይመስልሃል? ካሉ ጥቀስ፡፡ ከቃሉ ለእንደዚህ ዓይነቱ ሁኔታ ምን መፍትሄ ማምጣት እንደሚቻል ግለጽ፡፡

4. «ጌታን ማገልገል ከባድ ነው፤ እንዴት መዝለቅ ይቻላል?» ይህ የብዙዎች አገልጋዮች ጥያቄ ይመስላል፡፡ ስለዚህ ያለህን አመለካከትና መፍትሄ ይሆናል ብለህ የምታስበውን አሳብ ግለጽ (በቃሉ የተደገፈ ቢሆን)፡፡

የጥያቄዎች መልሶች

1. አገልግሎቱ! በሚለው ነጥብ ሥር የተሰጡ አራት ዓለማዎችንና የመሳሰሉትን
2. ነቢዩ ኢሳይያስና ዘካርያስ
3. ዘካርያስ ምዕራፍ 14
4. ሀ. በእምነት የጸደቀ ሆኖ ለጌታ የተሰጠ
ለ. በመንፈስ ቅዱስ ጋይል ተደግፎ የሚሠራ

ትምህርት 23.3

1. ስለመጥምቁ ዮሐንስ መምጣት ይናገራል፡፡
2. ፍቅሩን በመካድ
 - ለጌታ በሚቀርብ መሥዋዕት
 - በጌታ ፊት በድፍረት በመናገር
 - አሥራትንና በኩራትን ባለመስጠት (በመስረቅ)
 - «እግዚአብሔርን ማገልገል ከንቱ ነው» በማለት ወዘተ.
3. በዓለም መጨረሻ በጌታ ኢየሱስ በኩል በዓለም ላይ ሊመጣ ያለውን ታላቁን የፍርድ ቀን (ጊዜ)፡፡